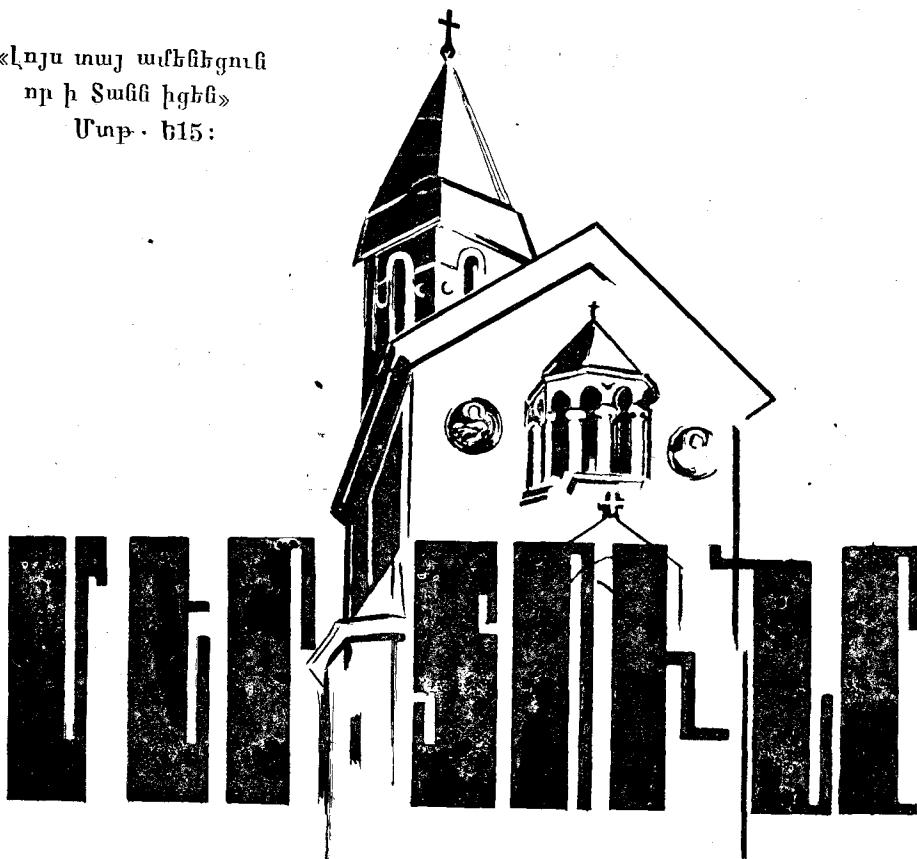

«Հոյս տայ ամենեցուն
որ ի Տաճի իցեն»
Մար. Ե15:

ԱՄՍԱԹԵՐԹ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻ ՈՅ ՓԱՐԻԶԻ ՎԻՃԱԿԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐ

Թիկ 12

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ-ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

1939

MER DOUNE

BULLETIN PAROISSIAL MENSUEL
DE L'EGLISE ARMÉNIENNE
DE PARIS.

No 12 -Sept.-Oct. 1939

Adresse :

Le Rév. P. Tiran Nersoyan —
Eglise Arménienne
15, Rue Jean-Goujon, PARIS (8e)
Tél. : Ely. 67-03

ՓՈԽԱՆՈՐԴԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

Սիրելիներ,

Պատերազմը, որուն մէջ Եւրոպայի մէծադրոյն աղդերը բռնուած են այժմ, ահաւասիկ մեղմէ ալ կը պահանջէ իր ասնելիքը։ Նախորդին հարուածէն տակաւին չինք բռնուած մենք ապրավին, հարուածը եկած ըլլալով մեր զիմալը թեամբ կարողութեան կարողութեան շատ աւելի ուժգին թափով մը։

Բայց մերը պիտի չըլլայ յուսահատութիւնը։ Արիութիւնն է որ փոքր ազգերը մէծ, տկար ազգերը զօրաւոր կը կացուցանէ։ Կրենք ինչ որ կուզայ նաև մեր փոքր զիստն, մէծերուն հետ մէառին։ Եւ կրենք զուարթամտութեամբ, առանց վախի, առանց խուճապի։

Ճակատագրին համակերպեաւ իմաստութեան աւելի բան մը պէտք է բլլայ սակամն մէկըինը, մեր էկցուածքը։ Վերկենցաղումի, աղաղայ կեանքի, թէ՛ երկրաւոր եւ թէ՛ երկնաւոր, յուսովն ու հաւատքովը յուսաւուած եւ առլցուն իսաչ մը պէտք է բլլայ մեր

կրածն ու կրելիքը։ Այդպէս եղած է մեր խաչը միշտ։ Լոյսի շողշաղուն շատաւիղներով չարսնակ չընանակած ենք մենք զայն, մեր խաչը։ այդպէս նկաբած են զայն մեր Եկեղեցին աղիսվը առզորուած մեր հին տրւասագէտները մեր Եկեղեցիներուն պատերան վրայ։ Եւ ապակայ յարութեան մը լոյսին չեղեղներովը ողողուած խաչն է որ «Հաւատացեալներու օղնականը» եւ «կեանքի փայտը» կրնայ ըլլալ։

Պարագաները այնպէս բերին՝ որ մեր — Ֆրանսայի մէջ կամ այլուր պատերազմի տաղնապին ևնթակայ երկիրներու մէջ բնակող հայերուս - վրայ կը զբուի պար տականութիւնը մեր քաղաքակիցներուն հետ պաշտուածելու, մեր պատիկութեան չափով, այն գառաջ ոյ պաշտակիցներունն է այժմ։ Այդ պարտականութեան լուծը թեթեւ սրով, լաւատես մաքով եւ արժանաւոր զործի մը մասնակեց ըլլալու պղիսվ պէտք է տանինք։ Պատերազմը գժուարութիւններուն մէծերը կը բերէ

իրեն հետ : Բայց ե՞րբ արդէն կեանքը ուզուածին չափ դիւրին եղած է : Վտանգը եւ դժուարութիւնը միշտ կայ . եղածը չափու եւ աստիճանի խնդիր է : Դիմագրութեան ողիին տիրանալու խնդիր է : Վտանգին հետ ամէնէն աւելի ճակատ ճակատի կեցողը՝ սազմագաշտ զացած զինուորն է : Սակայն ի՞նչ դմայլելի ողիով կը զրեն առնոցմէ չատերը ճակատէն իրենցիններուն : Կարգացի կարգ մը նամակներ, որոնք կրնան ամցնել տակաւին իրենց տան մէջ, կամ իրենց դործին վրայ եղողներէն շատերը : «Հանդիստ եւ զուարթ ենք, մեր աշխատանքը կը զնահասուի, պիտի յազմանակենք» կը գրեն, արի հայ տղաքը : Վերջապէս ի՞նչ կայ վախի. մարդիկ նոր չէ որ պատերազմ կը տեսնեն : Ո՞վ մեղի իրաւունք տուաւ մեր նախնիքներէն աւելի պահանջելու այս աշխարհէն : Անոնք որ այս աշխարհի իրենց կեանքին շատ արժէք կուտան, անոնք ամէնէ աւելի կը զրկեն զայն արժէքէ, վախի դողի մէջ, դայն կորսնցնելու մղձաւանջէն հալածուած : Պէտք չէր անշուշտ որ կոիւ ըլլար . բայց անդամ մը երբ կոուարանի մէջ ենք պէտք է կոուինք կոռաւողի մը պէս : Այն ատեն միայն յոյս կայ յազմանակի : Եւ ճշարփտ է այս ամէն մարզի մէջ ամէն տեսակէտէ : Լաւագոյն օրերու արժանի ըլլալու համար, յոտեգոյն օրերը զուարթութեամբ տանիլ պարտինք :

Տօնեցինք Ս. Աստուածածնայ Վերափոխման տօնը օդոսուու ամսու մէջ, եւ Խաչվերացի տօնը սեպտեմբերին : Խաչվերացի տօնը կայ յատկապէս՝ ըսելու համար մեզի ինչ որ մէկ երկու խօսքով ջանացի տալ վերի տուզերուն մէջ : Առաջինին շատ բազմութիւն ունեցանք եկեղեցւոյն մէջ : Երկրորդին ոչ այնքան, թէեւ ա՛յնքան «աւուր պատշաճի» էր այդ տօնը : Բայց Բարիդ քաղաքին պարպուելու օրերն էին սեպտեմբերի առաջին շարաթները, եւ կարելի չէր սպասել շատ բազմութիւն : Պէտք չէ մոռնալ սակայն՝ թէ Եկեղեցւոյ տալիք միսիթարութիւնը, տապնապի ժամանակներուն մանաւանդ, թանկագին է . կարելի եղածին չափ պէտք չէ զրկենք մենք զմեղ անկէ : Լոողին Աստուած ըսելիք խօսքեր ունի . խօսքեր՝ որոնք հոգիին զօրութիւն եւ արիութիւն կուտան : Մտածել պէտք է մեր հոգիին մասին . մնուցանել պէտք է սուաւելապէս զայն :

Եւ հասնիլ պէտք է նաեւ կարուեալներու մարմնաւոր պէտքերուն : Պատերազմը ստեղծած է եւ կը սուղծէ այդ պէտքերը, որոնք աւելի կը չեցառուին՝ պատերազմի ատեն պատերազմողներուն եւ անոնց ետեւ ձգած ընտանիքներուն մօտ : Համեստ չափով մը այս պէտքերուն հասնելու համար կազմակերպութիւն մը ստեղծե-

լու վրայ ենք՝ Եկեղեցւոյն շուրջ : Ատոր մասին պիտի կարգաք մեր թիրթին այս թիւին մէկ ուրիշ երեալին վը-րայ : Ամէնքդ որ կը կարգաք այս տողերը՝ խորհեցէք թէ ի՞նչ կերպով կրնաք ձեր աջակցութիւնը բերել ստի-պողական այս զործին : Ծառայութիւն մը կամ նիւթական օժանդակութիւն մը տրամադրելու ձեր յօժա-րութիւնը հաղորդելու փութացէք Եկեղեցին, անձամբ կամ գրով : Այդ զործին յաջողութեան համար աղջակէր եւ քրիստոնեայ հայերու գործակցութեան միայն կ'ա-պաւրինք : Զեր հոգիին խորը թաղուած հայկական աղ-նրութիւնը երեւան պիտի ելէ անտարակոյս :

Այս ամսուն «Մեր Տունը» առաջին տարրուան վեր-ջին թիւն է : Սկսած էինք ամսական ութ երեսի խոս-տումով : Բայց անոր գտած բնդունելու թիւնէնք քաջալեր-ուած, փոխանակ իննուուն վեց երեսի՝ հանեցինք հա-րիւր քառասուն երես : Բայս այնմ ալ բնականարար ծախը ունեցանք — տափաղութեան, թուղթի, լուսանկարնե-րու, փոստի, առաքման աշխատանքներուն, եւ մանր պէտքերու : Այնպէս որ ցարդ մեր ստացած մեծ կա-փոքր գումարները արդէն սպասած են : Վերջին անդա-մուն մեր ստացածները՝ մեր պարտքերը զոցեցին : Եւ որովհետեւ մեր բաժանորդներէն զատ ուրիշ յենարան չունինք, չենք գիտեր թէ պիտի կրնա՞նք պատերազմի այս ըրջանին շարունակել Եկեղեցական կրօնական այս փոքր թերթը : Մտադիր ենք թիւ մը հանել՝ ամէն ան-դամ որ այդ թիւին համար պէտք եղած գումարը հա-ւագուի : Այնպէս որ մեր ընթերցողներէն զեռ որեւէ վճարում ըննողներուն բարեացակամութենէն կախեալ է անոր հետզետէ երեւումը : Թող թէ սկիզբէն ստացող-ներուն տարեկան վճարումն ալ արդէն փոխարինուեցաւ : Յամենայն դէպս յոյս միայն ունինք շարունակել կարե-նալու «Մեր Տունը» : Զենք կրնար բոլորովին ըսել թէ վստահութիւն է մեր ունեցածը : Իցիւ թէ մեր յոյսը ի դերեւ չելլէր : Պատերազմ կամ խաղաղութիւն՝ որքան կրնանք պէտք է քայենք :

Եւ վերջապէս՝ անձանձիր պէտք է աղօթենք ի որտէ որ Աստուած ասնաձէ չարութեան այն դեւը որ կար-ծես թէ կը սաւառնի աշխարհի վերեւ այս ժամանակնե-րուն : Աշխարհի վրայ դէպքերը զուր տեղ չեն պատա-հիր : Կրնանք միայն բուլ՝ Շնորհալիին հետ, որ Աստ-ուած իր արդարութեամբը չգատէ մարդիկը այլ իր գր-թութեամբը քաւէ դանոնք : Որուն համար մնամ աղօթա-րար

ՏԻՐԱՆ Վ.ՐԴ. ՆԵՐՍՈՅԵԱՆ

6 Հոկտեմբեր 1939

ԱՐԴԱՐԻՆ ԶԱՐՉԱՐԱՆՔԸ

ԱԿՐՆ. ԺԲ 26

Հարցումը

Մարդիկ, լնդհանքական նկարագիր ունեցող աղջտներու ատեն մանաւանդ, ինչպէս է ներկայ պատերազմը, անդամ մը ստիպուելէ ետք ընդունելու թէ մեղքը մեղք կը ծնի եւ չարիքը չարիք, թէ պատուաները, որոնք կը պայթին մարդոց գլխուն, իրաւացի հետեւանքներն են անոնց անօրէնութիւններուն, կ'անցնին յամառայն հարցումին՝ որոնք պատասխանը միշտ տրուած է եւ սակայն միշտ ալ չէ հասկցուած: — Եթէ չարը իր չարութեան պատիքը արդարապէս կը կրէ, արդարը ինչո՞ւ բախտակից կ'ըլլայ անոր:

Աններելի ժպրիութիւնը

Նախ ընդունելի չէ որ արդարներ կան այս աշխարհի զրայ: «Բոլոր մարդիկ միասին խոտորեցան եւ անպիտանցան: Եւ չկայ մէկը որ բարի գործէ: չկայ մինչեւ իսկ մէկ հոգի»: Ասոր հակառակ՝ կան որ աններելի անբարտաւանութիւնը կը գործեն իրենք զիրենք արդար նկատելու: Ասոնք եթէ բացէ ի բաց չպարծին ալ իրենց կարծեցեալ արդարութեան համար, այսուհանդերձ իրենց ներքին դատարանին առջեւ չեն քաշուիր յայտարարելու զայն: Բայց չկայ աւելի անհանդուրժելի մարդ մը քան այն՝ որ ալքորի նման աղբանոցին վրայ կեցած իր կուրծքը կը տնկէ և ինքինք անմեղ կը հռչակէ: Այս ժպրհութիւնը արհամարհանքով և արդահատանքով միայն փոխադարձելի է:

Տակաւին՝ Հարցումը

Այսուհանդերձ մենք, նախ դուրս հանելով անոնք ուրոնց արդարութիւնը կամ առաքինութիւնը վախկոտութեան հետեւանքէ, ընդունինք պահ մը թէ մարդիկ կան որոնք նուազ մեղաւոր են քան ուրիշներ: Ծնդունինք նաև — թէեւ առանց շատ իրաւունք ունենալու, եւ մոռնալով առժամարար թէ մեղքը Ասոււծոյ դէմ այնքան սատիկ վիրաւորանք մ՞նէ որ բոլոր պատիքները միասին զալով տակաւին բաւական չեն զայն քաւելու համար — ընդունինք թէ նուազ մեղաւորները նուազ արժանի են պատիքի, և պնդենք հարցնել: Ինչո՞ւ պատուհասը ամէնուն վրայ հաւասար չափով յաճախ կը հասնի, երբեմն մինչեւ իսկ ծանրանալով նուազ մեղաւորին վրայ: — Պատասխանը կը փնտուենք հետեւեալ տողերուն մէջ (*) :

Ծանօթ: — (*) Այս հարցումին պատասխանը կը փնտուէ եւ կը գտնէ Սաղմոսներու հեղինակը շատ սրտառուչ կերպով մը՝ Եօթանասուն Երկրորդ Սաղմոսին մէջ: Կ'արծէ կարդալ ոչ' թէ այդ սաղմոսը, այլ

Ընկերային մարմինը

Իրաւ է որ մեզմէ իւրաքանչիւրը իր անձին համար հաշիւը պիտի տայ: (*) Բայց անհատէն պահանջուելիք հաշիւը միայն իր անձին հաշիւը չէ էապէս: Մարդ մը իր գործերէն ոչ մէկը բացարձակապէս եւ այլամերծօրէն իր անձին միայն կրնայ վերագրել: Ճշմարիտ է երբ բառած է թէ՝ երբ մարդուն անդամներէն մէկը ցաւ ունենայ, բոլոր անդամներն ալ միասին կը զգան զայն: ցաւը կը հակագրէ ամբողջ մարմնական կաղմին վրայ միաժամանակ (**) :

Մարդկային ընկերութիւնն ալ մարմին մըն է: Իրաւացի է երբ «ընկերային մարմին» կրուած է ան: Եւ ինչ որ ճիշդ է մարդուն Փիզիքական մարմնին համար, նոյնպէս ճիշդ է նաև ընկերային մարմնին համար: Ուրիշ խօսքով իւրաքանչիւր անհատ անձ համերաշը է ամբողջ ընկերութեան հետ: Ասկիկա չօշափելի եւ անխուսափելի իրողութիւն է, որուն դիմաց աչք զոցել եւ ինքինքը խարելով կոյր ճեւանալ ներելի չէ երբեք ուեէ մարդու:

Ընկերային համերաշխութիւնը

Մեր ծնունդը եւ մեր կեանքը սերորէն կապուած եւ ընկերութեան կեանքին հետ:

Ամէն մարդ ուղղակի եւ էապէս շաղկապուած է բոլոր մարդոց եւ ամէն մէկ մարդու: Մեր գաղափարները մեր ըրջապատի գաղափարները են: մեր զգացումները մեր միջավայրի զգացումներն են: բոլոր մարդոց հետ կը չնչենք նո՛յն մթնոլորտը թէ՝ նիւթապէս թէ՝ բարոյապէս:

Կը զգածուինք երբ թշուառ մարդ մը տեսնենք. Կ'ուրախանանք երբ երջանիկ ու զուարթ անձի մը հետ յարաերինք: «Կուլանք լացողներուն հետ», կը ինդանք խնդացողներուն հետ: Բարոյական յաճախ անդիմադրելի պարտականութիւնը մը կը զգանք մեր նմաններուն հանդէս: Մեր ընտանիք կամ մեր ազգի անդամներուն վեշոր կամ ցնծութիւնը, փառքը կամ ամօթը մերն ալ կ'ըլլան: Կը հպարտանանք մերիններուն առաքինութեանց եւ մեծազորութեանց համար, կորանք կը զգանք անոնց մոլութեանց եւ փոքրովութեանց համար: Վերջապէս կերպով մը մենք զմեզ կը նոյնացնենք, իրաւամբ, մեր չուրջի մարդոց հետ: «Մէկ մարմնի անդամներ ենք»:

անոր վրայ գրուած լաւ մեկնութիւն մը: Վասնգի սաղմոսը ինքը շատ խիս է եւ ֆիչ մը դժուար:

(*) Հոմ. ԺԴ 12: (**) ԱԿՐՆ. ԺԲ 26:

Բագումնի ու մէկը

Միւս կողմէն բնականաբար ճշմարիտ է նաև որ առանձին անձնաւորութիւններ ենք, ինչպէս առանձին ընտանիքներ, առանձին ազգեր ենք: Բայց մարդկային ընկերութեան մէջ գոյութիւն ունեցող այս առանձնութիւնները տարրեր խնդիրներ են եւ կր ներկայացնեն տարրեր իրազութիւններ որոնց նկատառութիւնը դուրս է այս կարծ յայտագրութեան սահմաններէն: Ըստնք միայն ու անցնինք թէ բագումին գոյութիւնը մէկին իրականութեան ժիառումը չէ երբեք: Ասոնք իրարու ու լշական եղբեր են:

Անհատին պատասխանաւութիւնը

Տեսնելէ ետք, ուրեմն, մարդկային համերաշխութեան այս բարձանուր սկզբունքը, նայինք թէ ինչ են այս սկզբունքին հետեւութիւնները:

Գլխաւոր հետեւութիւնը այն է որ ընկերութիւնը եւ եւ անհատը փոխադարձարար իրարու պատասխանաւուեն այն բոլոր բարի կամ չար եղելութեանց համար, որոնք տեղի կ'ունենան աշխարհի վրայ մարդոց դորձերուն հետեւանքով:

Նախ անհատը պատասխանաւու է բնկերութեան այն ամէնք գործերուն համար՝ որոնք բայց երեւոյթին հաւաքական նկարադիր մ'ունին: Այսինչ պետութիւնը վարչական այսինչ կարդուածոքը կ'իւրացնէ. այսինչ ագդը այսինչ քաղաքակրթական ձեռնարկը կ'իւրականացնէ. այսինչ երկրի ժողովուրդը այնինչ բարոյական թերութիւնները կամ առաջինութիւնները ի յայտ կը բերէ: Բայց այս հաւաքականութիւնները առանձինն անհատներէ կը բաղկանան: Անհատներէ անկախարար եւ տարանջատ ո եւէ հաւաքականութիւն գոյութիւն չունի. գառարի բառ մըն է լոկ: Ուրեմն անհատներն են որ առանձին առանձին կ'աշխատին, եւ այդ աշխատանքին միացումէն նոր կ'անք մը յառաջ կուզայ: Օրինակներ աւշու հարկ չկայ պարագան ովհած եղածին չափ յստակ է:

Ընկերութեան պատասխանաւութիւնը

Միւս կողմէն անհատները ընկերութեան ծոցին մէջ է որ կը կազմուին: Անոնք ընկերութեան մէջ տիրող մտայնութիւնն է որ կ'իւրացնեն եւ զայն իրեւ տուեալ եւ հիմք կը զործածեն իրենց մաքի կեանքին:

Ընկերութեան գուցողական կեանքին սերտորէն հաղորդ են եւ իրենց սրտին յարերը անոր բախումներով կը թրթուան: Մշտապէս ընկերութեան կրթութեան ենթակայ են եւ անոր հակական ներքեւ կը դատնութիւնն, զիտակցար կամ անդիտական կայացար:

որ եթէ մարդ մը շարագործ մ'է, կամ զիտական մ'է, եւ կամ սուրբ մ'է իր այդ յատկութիւնները տեսակիտով մը ամբողջապէս կը պարտի այն ընկերութեան, որուն կը պատկանի: Ընկերութիւնը մէծակոյն բաժինը ունի անհատին կազմութեան մէջ, չըսելու համար ամող բաժինը: Վայրենիներու ընկերութեան մը մէջ Նարեկացի մը կամ Արքաստաէլ մը դուրս չի դար: Եւ ի. վերջոյ պէտք չէ մոռնալ՝ որ ամէն անհատ միակ բնդէանուր մարդկային ընկերութեան է որ կը պատկանի:

Ծնող ընկերութիւնը

Մարդերէն ոչ մէկը երկնաքարի մը նման աստղերէն չէ ինկած: Ամէն ոք կը բոււնի մարդկային ընկերութեան գետնին վրայ: Կը ծծէ այդ գետնին խոնաւութիւնը, կ'իւրացնէ այդ հողին մէջ ինչ որ կայ իրեւ մտոնդ, եւ կը տարածէ իր արժատները անոր մէջ՝ կանզուն կարենալու համար: Այսպէս նաև մարդ կը ծնի ընտանիքի մը մէջ: (Ընկեցիկներուն համար ընտանիքի զերն ալ չըջապատի բնկերութիւնը կը կատարէ): Կ'առնէ ինչ որ կուսան իրեն իր ծնողքը, որոնք իրենց կարդին ստացած են ինչ որ ունին՝ իրենց ծնողքէն: Ուստի ինչ որ մեր ծնողներունն է, որով եւ ինչ որ ընկերութեան է, նաև մերն է: Մենք ժառանգորդներն ենք ընկերութեան՝ իրական եւ ամբողջական իմաստով մը: Չուր տեղ չէ որ մեր ծնողներուն ինչքերը սեպհականացնելու իրաւունք կը զգանք: Կամ որով ընկերային ու սուցման մը յարողները իրաւունք կը զգան ըսելու թէ ինչ որ կայ աշխարհի մէջ ընկերութեան կը պատկանի. ինչ որ ընկերութեանն է՝ զայն կաղմող անհատներուն կը պատկանի, եւ փոխադարձարար ինչ որ անհատներուն կը պատկանի՝ ընկերութեան սեպհականութիւննէ:

Էական կապը

Այս փոխադարձ պարտքը կամ պատասխանաւութիւնը, զոր չանցինք ուրուաղծել՝ էական է եւ բարոյական:

Էական է՝ վասնդի մարդ ուղէ չուղէ ընկերութեան մաս կը կազմէ եւ նոյն է անոր հետ, ինչպէս մասը ամբողջին հետ: Մինչեւ իսկ փոքրիկ անմեղ ըսուած մահուկները (թէն ասոնց «անմեղութիւնը» որակել պէտք է անոր իմաստը լաւ հասկալու համար), որոնք, օրինակի համար, մէծերուն հետ միասին կը կրեն պատերազմի մը արհաւեիրքներուն հետեւանքները, էապէս անբաժանելի են այդ պատերազմին բուն պատասխանաւուները եղող չար մարդերէն. վասնդի այդ «անմեղ» մահուկները մսէն ու ոսկորէն, ու մտքէն եւ հոգիէն չինուած են այն մար-

գերուն որոնք ստեղծած են այն պայմաններն ու միջաւայրը ուր պատերազմը անխուսափելի կը դառնայ : Ինչու մերը կը նկատենք մեր հօրը եւ կամ մեր եղբօրը առաւելութիւնները կամ թերութիւնները — որովհետեւ ներքնաղեց մենք զմեկ կը նոյնացնենք անսնց հետ . էական կապ մը, առնչութիւն մը կը զգանք մեր եւ անոնց միջեւ : Իրաւ որ ժառանլականութիւն ըսուածք դատարկ բառ մը չէ : Իմաստունն է որ կ'ըսէ թէ «ձնողները աղոխ կերան եւ զաւակներուն ատամները առնըւցան» : Զար ընկերութեան մը մէջ ամէն ոք չար է — ինք այդպէս ուզէ կամ չուղէ, զիտնայ կամ չփանայ : Ճշմարիտ է որ այս չարութիւնը «ներգործական» չէ : «Ներգործական» կերպով բարի մարդեր կրնան զանուիլ չար ընկերութեան մը մէջ : Իրաւցնէ կը գտնուին ալ : Բայց այդ բարի մարդերը (չմոռնալ «բարի»ին բոլորին յարաբերական նշանակութիւնը), որովհետեւ մաս կը կազմէն չար ընկերութեան՝ պէտք է անհրաժեշտաբար կրեն անոր չարութեան անխուսափելի հետեւանքները (*) : Բայց այս խնդիրը զմեղ ուրիշ չառ կարեւոր խրհրդածութեանց կ'առաջնորդէ : Ըստնք միայն՝ որ «անմեղ» մանուկը մինչեւ անգամ իրաւունք չունի պահանջնելու որ աղատ մնայ ընկերութեան հաւաքական չարութեանց հետեւանքներէ :

Բարոյական կապը

Եւ յետոյ՝ ընկերութեան եւ անհատին փոխադարձ պատասխանաւութիւնը բարոյական է . վասնդի ամէն անհատ պարտաւոր ըլլալով ընկերութեան բարոյապէս բարձրացման, հոգեպէս սրբացման եւ մտաւորապէս զարդացման համար իր ամբողջ ուժով, իր բովանդակ ժամանակով աշխատելու, երբ զանցառու զանուի այդ իր պարտականութեան մէջ, արդարապէս կը կրէ իր զանցառութեան հետեւանքները : Ես ու դուն եւ ան պարտաւոր ենք մեր շրջապատը ամէն կերպով բարձրագոյն մակարդակի մը հանել : Մեր բովանդակ էութեամբը չանք թափեցի՞նք այդ ուղղութեամբ : Աչ : Ուրեմն կը ստանանք հարուածը ամէնուն հետ : Մի՛ ըսէր թէ իմ կարողութենէս վեր էր այդ բանը . զիտես թէ ասանձին անհատներ ի՞նչ մեծագործութիւններ ունին ըր բած : Մի՛ ըսէր թէ «մի միայն իմ ջանքերովս ի՞նչ կարելի էր ընել» : Գիտես թէ ամէն ի՞նչ տնհատներու չանչերով ի դրուխ կ'ելլէ :

Ճշմարիտ ուժապաշտութիւնը

Իսկ եթէ տակաւին կը յամենաս տկարութեանդ

(*) Այս է պատճառը որ չխաչուած Քրիստոս մը քմբանելի չէ :

փաստին վրայ՝ պէտք կ'ըլլայ քեզի լսել . «աւելի զէշ քեզի համար . դատապարտուած մըն ես» : Յաղթանակը, կեանքը ուժեղներունն է : Անոնցն է վերջին հօսքը : Քրիստոնէութիւնը ուժապաշտութիւն է : Բայց աշխարհի (դոր օրինակ գերմանական) ուժապաշտութենէն սա հիմնական տարբերութիւնն ունի՝ որ քրիստոնէութիւնը աստուածական ու հոգեկան ուժապաշտութիւն է : Ուժ՝ որ վերէն կուգայ եւ կը բաշխուի մարդոց : Եթէ քեզի արուած հոգեկան ուժի տաղանդը շգործածեցիր, «չը յարգեցիր» պէտք եղածին պէս, եթէ պատրուակով մը ինքինքու ուզեցիր զատել ամբողջութենէն ուրեմն մեծապոյն չարիքը գործեցիր . պիտի կրե՛ս հետեւանքները . սպասէ մեծաղոյն գժրախտութեան : Ի հարկէ կարծը եւ մերկ խօսքեր են ասոնք . բայց ճշմարտութիւնը մուշտակ չէ հազած երեք :

Անհատին յանցանէը

Կը տեսնենք թէ ինչպէս այսօրուան պատերազմի չրգեհը բանկցնողին յանցանքին համար պատասխանաւու ենք ես ու դուն : Թերեւս քեզի հեռու կը թուի կապը քու եւ անոր մէջ : Բայց այդ կապը այնքան մօտ եւ սերտ է սրբան գուն մօտ ես քու անձիր : Վերջապէս զուն եւ ան նոյն մարդ ըսուած էակը կազմող ատապձն շնուած էք, եւ նոյն աշխարհին, նոյն դարուն որդիներն էք : Դուն եւ ան նոյն բարոյական թերութիւններին մէջ կը չարժիք : Բաղդատէ՛ քու փոքրիկ շրջանակիդ մէջ քու բանած ընթացքը անոր մէծ շրջանակին մէջ անոր բոնած ընթացքին հետ, եւ պիտի աներկբայօրէն համոզուիս քու եւ անոր նոյնութեան : Ուրեմն կրկներով զգածուած էք, նոյն մտայնութիւններու շրջանք դարձեալ — պիտի կրե՛ս հետեւանքները :

Ընկերութեան յանցանէը

Միւս կողմէն՝ ինչպէս անհատը ընկերութեան համար պատասխանաւու է, ընկերութիւնն ալ պատասխանաւու է անհատին համար : Պետութիւններն ու ընկերային հաստածները՝ ուստիոյներ, օգանաւեր, հելքարական մէքենաներ շնելէ առաջ մարդերու հողին շնելու պարտաւոր էին : Անհատին ներքին կեանքը զարգացնելու հրամայական իրենց պարտաքը կատարելու էին բանիւ եւ զործով : Պէտք էր սորվէին որ պատերազմները ուումբերով, կաղերով կամ սուզանաւերով կարելի չէ արգիլել : Ոչ մէկ պետական սարուածք, ո՛չ մէկ օրինական զբութիւն, ո՛չ մէկ զիտական կալմակերպութիւն կրնայ բարի պտուղներ տալ՝ որքան ատեն որ զանոնք գործել տուող անհատները բարիին առաքեալները չեն : Եւ եթէ չեն պիտի վշրուին վերահաս հա-

բուածներուն ներքեւ անխուսափելի բարկութեան՝ որ պիտի զայ ուշ կամ կանուխ։

Կը տեսնենք դարձեալ թէ ինչպէս աշխարհը չարին առաջնորդող անհատներուն համար պատասխանատու է ընկերութիւնը որ իր պաշտօնին գէմ կատարած իր դաւաճանութեան հետեւանքները պիտի կրէ։

Կծու Դասը

Պիտի կրէք հարուածը՝ որպէսզի արթննաք ընկերութիւնը եւ դուն, դուն եւ ընկերութիւնը, երկուքու միասին։ Որպէսզի զիտակցիք որպէսզի տեսնէք ձեր պատասխանատութիւնը եւ պարտականութիւնը։ Վերջապէս մարդիկ մինչեւ որ չմտրակուին վտանդէ մը փախչելու ստիպողական հարկին խարազանէն իրենց տեղէն չեն չարժիր։ Սարսափելի է մարդուն անդործութիւնը (ինէրսի)։ Պատերազմի կրակին մէջէն պիտի անցնինք որ խաղաղութեան խսկական յարգը ճանչնանք, խաղաղութեանը ապատիք նեխութիւնները պիտի հեռացնենք մեր շրջապատէն, որ ճշմարիտ խաղաղութեան բարդաւածումը կարենանք ապահովել։ Վանդը պիտի զգանք մեր մորթին վրայ, որ զայն տեւականապէս մէջտեղէն վերցնելու համար ողի ի բոին ձիգ թափենք, թօթուելով մեր թմրութիւնն ու անտարբերութիւնը։ Իրաւ է, պատերազմը եւ ընդհանրապէս ամէն չարժիր որ կը պայթի ընկերութեան դիմուն սքանչելի դաս մը կուտան մարդոց։

Երջանկութեան զինը

Յետոյ՝ ի մտի պէտք է ունենալ միշտ՝ որ ամէն բարիք տառապանքի մը դնով միայն կարելի է ստանալ։ (*) Աչխարհի կարգուսալքը այնպէս մըն է որ, յարակարծօրէն, երջանիութեան փոխարժէքը թշուառութիւնն է։ Պիտի չսպասես որ խաղաղութիւն վայելես, երբ չեն անցած պատերազմի մէջէն։ Ոչինչ պիտի ստանաս ձրի։ Պիտի չկրնաս լերան կատարին լոյսերուն եւ մաքրութեան հասնիլ մինչեւ որ փուշերու եւ քարքարուտներու մէջէն սոքերդ արխներով դէպի վեր չմագլիք։

Հանգոյցին լուծումը

«Փոխանորդական չարչարանք» ըսուած բան մը կայ որ իրուութիւն է։ Այս իրողութեան առջեւ իրենց աչքերը կը սիրեն դոցել մեր դարու մարդիկը։ Աւելի գէշ իրենց համար։ Վասնզի այնուհանդերձ իր երկաթեայ օրէնքովը կը տիրապետէ այդ իրողութիւնը։ Ճշմարտապէս իմաստուն մարդերը սակայն կը ճանչնան զայն։ Եւ որովհետեւ կը ճանչնան զայն՝ խոնարհութեամբ, առանց զայթակղելու (**) կը կրեն ամէն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԿԵԱՆՔԵՆ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷջՄԻԱՆԻ

Հայրապետական ընտրութեան մասին

Նախորդ թիւով տուած էինք լուրը Լոնսոն ըստացուած նամակի մը թէ Հայրապետական Տեղապահ Տ. Գէորգ Սրբազնան Արքեպիսկոպոսը կը գրադի կաթողիկոսական ընտրութեան ինչպով եւ յուսալից է յաջող ելքի մը մասին։ Ակնարկած էինք նաև Հիւս Ամերիկայի առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Գարեգին Սրբազնան Արքեպիսկոպոսի ստացած նամակին՝ այդ մասին։ Կ'արտաստպենք այս անշատ նոյն նամակին ընտրութեան ինդրոյն վերաբերեալ մասը։

«Կաթուղիկոսութեան ընտրութեան հարցը պաշտոնական պատճեն է առաջարկութեան համար։

չարչարանք որ կը կուտակուի իրենց զլիսուն։ Եւ որովհետեւ կը ճանչնան զայն զիտակցօրէն՝ առանց յիմարանալու (***) կը տանին ամէն աղէտ որ էլը ճայթի իրենց վերեւ։ Որովհետեւ կը ճանչնան զայն՝ իրենց բաժին ինկած չարչարանքը կը կրեն իրեւ ապաշխարանք իրենց եւ ընկերութեան (եւ այս երկութը նոյն են) մեղքերուն համար։ Խոկ միւսները՝ որոնք չեն ուղեր վերահաս չարչարանքը իրեւ ապաշխարանք կրեւ, այնուհանդերձ կը չարչարուին, կամայ ակամայ։ միայն թէ իրենց կրածը ճակատազրին անիմաստ ու անպէտ մէկ խաղը կ'ըլլայ, որ ոչինչ կը դարձանէ, ոչինչ կը բուժէ, ոչինչ կ'ապահովէ։ Ընդհակառակը կը մշտնչնաւորէ միայն չարժիքը, եւ անոր հետեւանք եղող տառապանքն ու ամէն կարզի աղէտանիրը, յուրիշը անիմի մը մէջ անոնց գլուխն ու խելքը դարձնելով։

Վերջին խօսքը

Եզրակացութիւն։ — Քրիստոս, Մարդը եւ Աստուած, մեռաւ մեր մեղքերուն համար։ Ի՞նչ կապ կայ այս խօսքին եւ ցարդ ըսուածներուն մէջ։ — Ոչ թէ միայն էապ էայ, այլ կայ նոյնութիւն։ Այդ նոյնութիւնը, զոր չարժիքը կերպով մատնահշել ջանացինք վերի տողերուն մէջ, ընթերցողին իմացականութեան կը թողունք որ տեսնէ։

7 Հկտ. 1939

ՏԻՐԱՆ Վ.Ր. Ն.

(**) Խաչը իրեաներու համար միայն զայթակդուքիւն է։

(***) Խաչը հեթանոսներու համար միայն յիմարութիւն է։

(*) Յարութեան «կը ժամանենք» գողգորայի համբով միայն։

տօնական ընթացքի մէջ է . դիմում ներկայացուած է Խորհ . Հանրապետութեան վերադաս մարմիններին՝ եւ ես այն համոզում ունեմ , որ դրական արդինք պիտի ունենայ ու ես պիտի կարողանամ մերձաւոր ապագայում ուրախառիթ լուր հազորդել այդ մասին , ի միիթարութիւն եւ յուրախութիւն Սփիտքի Հայութեան : Այս հարցի դրական լուծման նկատմամբ մէծ վստահութիւն ունիմ կեդրոնական վարչութեան վըրայ (Մոսկուայի) , նկատի առնելով նորա բռնած դրական վերաբերմունքը անցեալ ընտրութեան ժամանակ :

Եւրոպայի ներկայ տադնապալի վիճակին մէջ ի հարկէ կաթողիկոսական ընտրութեան գործին նոր եւ անորոշ ժամանակաւ յապաղումի մը ենթարկուելիքը աւելի քան հաւանական է :

Մեզի չի թուրի որ իմաստուն գործ է Հայ եկեղեցւոյ ժակատագիրը Խորհրդային կառավարութեան քմահաճոյքին կախել , եւ Հայութեան կեանքին երակը կազմող Եկեղեցին թողուլ անդլուխ , միշտ ակնկալութեամբը լաւագոյն օրերու , որոնք որպէս թէ գալիք ըլլային հրաշքի մը պէս : Բայց պատերազմը տիրաբար ամէն ինչ պիտի առկախէ ...

Կրօնիքը Խ . Միութեան մէջ

Ատենէ մ'իվեր անորոշ քայց զգալի կերպով կը տեսնուէր որ Խ . Միութեան մէջ կրօնի դէմ հալածանքը տկարացած է : Հալածանքի այս մեղմացումը հետեւանքը չէ անաստուած թջիներու գործունէութեան , որուն նպատակն է որպէս թէ «լուծարքի» ենթարկել կրօնքն ալ : Այլ հետեւանքն է այդ գործունէութեան ձախողութեան :

Խ . Միութեան «Անաստուած»ներն անգամ հետող հետէ իմաստութիւնը կ'ունենան ըմբռնելու , որ «խուլիկանութիւններով» կարելի չէ լոեցել կրօնի ձայնը , որ կը հնչէ մարդուն հոգիին մէջ : Խ . Միութեան մէջ եկեղեցի կը յաձախեն ամէն տարիքի եւ ամէն դասկարգի մարդիկ (պահ մը մոռնանք որ Խ . Միութիւնը «անդասակարգ» երկիր է) : Այս իրողութիւնը յատկապէս ուշադրութիւն դրաւած է օրինակ անցեալ Զատկի տօնին : «Քաղաքացիներու կրօնական զգացումները պէտք չէ վիրաւորել» դրած է Անաստուած թերթը :

ԱԹՈՌ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ

Անթիլիասի Դպրեվանքը

1938-1939

Հասկ ամսագրի վերջին թիւին մէջ հրատարակուած է Անթիլիասի Դպրեվանքին 1938-1939ի տեղեկագիրը :

Անթիլիասի Դպրեվանքը հիմնուեցաւ 1930ին Հոգելոյս Տ . Բարգէն Աթողիկոսի կողմէ : Անոր վերատեսչութեան պաշտօնը ստանձնեց սկիզբէն իսկ Տ . Շահէ Եպս . Գասպարեան , որ յատկապէս Ամերիկային եկաւ այդ նպատակաւ : Դպրեվանքը հիմնուեցաւ նախքահանացուներ եւ աշխարհական ուսուցիչներ պատրաստելու համար . իսկ կուսակրօն Հոգեւորականներու պէտքը թողուեցաւ որ բացառաբար այդ ուղղութեամբ փափաք ունեցող թեկնածուները լեցնեն : Հինգ տարօւան փորձէ մ'ետք այս մեթոտին սխալ ու անգործնական ըլլալը երեւան եկաւ , մասնաւորաբար դործին տուած արդիւնքին նայելով : Հետեւաբար Տ . Շահէ Եպիսկոպոս երբ որոշեց Ամերիկա վերադառնալ (եւ հոն չհասած՝ իր Հայութան այցելութեան միջոցին , ի մէծ եւ խոր վիշտ ամենուն երեւանի մէջ իր հոգին աւանդեց) , Անթիլիասի Կաթողիկոսարանը , — մասնաւորապէս Հոգելոյս Տ . Բարգէն Աթողիկաից կթղ . — որոշեց փոխել Դպրեվանքին ծրագիրը : Այս առիթով Դպրեվանքի վերատեսչութեան պաշտօնին կանչուեցաւ այժմ Փարիզի Եկեղեցւոյն Փոխանորդը , Տիրան Վարդապետ , որ այն ատեն Ժամանգաւորաց Վարժարանի Տեսուչն էր որ Անթիլիաս գնաց եւ տեսակցեցաւ Աթողիկա Կաթողիկոսին հետ : Բայց յետոյ Երուսաղէմի Պատրիարքը չարտօնեց Տիրան վրդ .ը որ թողու ժառանգաւորաց Վարժարանի մէջ իր պաշտօնը եւ մեկնի Անթիլիաս : Ատոր վրայ Տիրան վրդ .ի օծակիցը եւ դասակիցը Հգշ . Տ . Նորայր վրդ . Պօղարեան կոչուեցաւ նոյն պաշտօնին : Եւ Հգշ . Տ . Նորայր վրդ .ի վերատեսչութեան սկիզբէն սկսեալ Անթիլիասի Դպրեվանքը թեւակութեց իր երկրորդ շրջանին : Իր ծրագիրը կազմեց՝ նպատակ ունենալով կուտակրօն Հոգեւորականներ պատրաստել , եւ թողլով որ ամուսնացեալ քահանաներու եւ վարժապետներու պէտքը լեցնեն բացառապէս այդ ուղղութեամբ փափաք ունեցողները եւ անոնք որոնք կուսակրօն քահանայութեան անյարմար ըլլալով՝ կը թողուն Դպրեվանքը եւ կը մեկնեն ուսմանց ընթացքին կամ վախճանին :

Այս քաղաքականութիւնը , որ վստահաբար միակ ողջամիտը եւ ուղիղն է օրեւէ հայ եկեղեցական դըպուցի համար , շատ աւելի յաջող ընթացքի մը մէջ է այժմ :

Նախկին հնգամեայ ծրագիրը փոխուած է այժմ եօթնամեայ ծրագրի , հետեւողութեամբ Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանի ծրագրին , եւ բաժնըւած երկու մասերու : Առաջին չորս տարիները յատկացուած են ընդհանուր Երկրորդական ուսմանց : Մը

Նացած երեք տարիները՝ լնծայարանի մասնաւոր ասառուածաբանական ուսումնաց : Այս եօթնամեայ ծրագրին չորրորդ տարին է որ լրացած է այս 1939ի տարին :

Տեղեկադրէն քաղելով՝ այստեղ կ'աւելցնենք նաև հետեւեալ մանրամասնութիւնները :

Դ. դասարանը այս տարի լրացուցած է առաջին շրջանը : Անոր ութ աշակերտներէն երկուքը թողած էն Դպրեվանքը ըլջանը աւարտելէ առաջ, իսկ մինչ ըրջանի վախճանին : Մնացեալ հինգէն երեքը կուսակիւնութիւն ուժաւած են . իսկ երկուքը՝ ոչ, բայց կը մըտնեն լնծայարան՝ ամուսնացեալ քահանայ բլազու առաջարութեամբ :

1938ին առաջին շրջանին վրայ չորս հոգինց նախապատրաստական դասարան մ'ալ աւելցած է (միշտ երուսալէմի ժառանգաւորաց Վարժարանին նմանողութեամբ բայց աւելի փոքր չափով), եւ տարտան սկիզբը քանիներկու ուսանողներով Դպրեվանքը սկսած է կործի : Այս տարի տասնեակ մ'եւս ուսանողներ ընդունելով Դպրեվանքը ըուրջ երեսուն հոգիով սկսած է իր 1939-1940 տարեցրջանը :

Այս տարի Դպրեվանքի համար ամենէն նշանակեցի գէպքը եղաւ եռայարկ նոր շնչքի մը կառուցումը, ուր փոխազբուած են արդէն աշակերտութիւն եւ պաշտօնէութիւն : Այս մասին արդէն ակնարկութիւն ըլլութեամբ շնչքը ըուրջ երեսուն հոգիով սկսած է իր 1939-1940 տարեցրջանը :

Դպրեվանքի ուսուցչական կազմին վրայ ալ աւելցած են նոր եւ թարմ ուժեր : Անոնցմէ է Տ. Զարեհ վրդ. Փայտալեան, երիտասարդ հոգեւորական մը, որ երկու տարի Պրիւքսէլ հայկական եւ իմաստասիրական ուսումնաց հետամուռ եղաւ : Տ. Զարեհ վրդ. իսնդավառ եւ ողջմիտ հոգեւորական մըն է, որ արդէն սկսած է կործի : Պէյրութի Առաջնորդական Փոխանորդն է առ այժմ, եւ Սահնակի գաղթականներու օգնութեան գործին մէջ յոյժ գնահատելի դործ կատարեց : Աւրիշ երիտասարդ վարդապետ մ'ալ, որ այժմ Ամերիկա կը դանուի, պիտի վելպատոնայ յասաջիկայ տարի Անթիլիաս, հոն աշխատելու համար, իր միարանակիցներուն հետ : Այսպէս յասաջիկայ տարի, Աստուծով Անթիլիաս պիտի ունենայ ութ երիտասարդ կուսակերն քահանաներ-մարդապետներ - յծուելու համաշ գործի, ուսուցչական, քարտուչական, եւ վանական-վարչական :

Դպրեվանքի տարեկան ելմտացոյցին մուտքի կումար սահմանավակ է :

Անոր ծափերուն մեծ մասը կը հոգացուի Մելքոնեան կտակի հայար սթերլինի գումարէն, որ ընդհանրապէս կաթողիկոսարանի համար է ըստ կը տակի : Յատկապէս Դպրեվանքի համար անցեալ տարի դին, եւ իր խօսքերը վերջացուցած է աղօթելով Դաշ-

ուացուած է հազար հինգ հարիւր տոլար կիւլապի Կիւլպէնկեան Փոնտէն, 500 Փրանս . Փրանք տեղական կուսավարութեան, եւ 3240 Փր. Փրանք Շահնազարեան կոտակաղբամէն, «Շահնազարեան սան» մը պահելու համար : Դպրեվանքի տարեկան ծախքն եղած է անցեալ տարի 144,000 Փր. Փրանք :

Տեղեկադրը կը փակուի հատեւեալ խօսքերով . . .

«Այսպէս, տարուէ տարի Դպրեվանքը կը չարունակէ քայլ առնել իր առջեւ գծուած ուղին վրայ : Համեստ է հոս կատարուած աշխատանքը, ինչպէս համեստ են մեր ժողովուրդի աղզային կեանքի պայմանները, բայց կրնանք միշտ վստահ բլազու որ կարեւոր եւ շինարար է այդ աշխատանքը, որովհետեւ կը վերաբերի աղզային ամենէն ամուր եւ կեղրոնական հաստատութեան, — որ է եկեղեցին, — ընտրեալ մշակներ պատրաստելու նուիրական նպատակին, որուն մէջ Դպրեվանքին օգնողներուն եւ Դպրեվանքով հետաքրքրուղներուն հանդէպ կը զգանք միշտ չնորհակալութեան մեր պարտքը» :

ԱԹՈՌ Ս. ԵՐՈՒԻ ՍԱՂԵՄԻ

Գահակալուրին երուսաղէմի Հայոց
Ամենապատիւ Սրբազն Պատրիարքին

Այս տարուան ապրիլ 19ին ընտրուած էր Ս. Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքը, Ամենապատիւ Տ. Մեսրոպ Սրբազն Արքեպիսկոպոս (Նշանեան) : Սեպտեմբեր 27ին տեղի ունեցած է ընտրութեան վաւերացման եւ Գէորգ Զ. թագաւորին կողմէ ստորագրուած կայսերական հրովարտակին յանձնումի արարողութիւնը Պաղեստինի Մարգարան, Բարձր Կոմիսէր Մաք-Մաքրըլի ձեռամբ, այս վերջինին պետական ապարանքին մէջ : Հրովարտակը (Քէրման), որով կը հաստատուի Սրբազն Պատրիարքին ընտրութիւնը յԱթոռ Սուրբ Երուսաղէմի, ստորագրուած եւ չնորհուած է օգոստոս 17ին : Ասով Նորընտիր Պատրիարքը իրաւապէս տէր կը զառնայ իր նախորդներուն սուլթանական Փէրմաններով չնորհուած ըոլոր իրաւասութիւններուն, առանձնաշնորհուածներուն եւ ստացութիւններուն :

Պալատան մէջ այս ընդունելութեան ներկայ եղած են բրիտանական եւ տեղական դինուորական եւ քաղաքային բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնները : Այս հանդէպ Անդիոյ հանդէպ հաւատարմութեան ցոյցի առիթ մնեղած է : Սրբազն Պատրիարքը ի պատասխան Պր. Մաք Մաքրըլի ճառին, ի մէջ այլոց, յայտնած է բրիտանական գրոշի տակ ապրող բոլոր հայերուն հաւատարիմ նուիրումը արքայական-կայսերական թագին, եւ իր խօսքերը վերջացուցած է աղօթելով Դաշ-

նակիցներու յաղթանակին համար, «որպէսպի մեծ թէ փոքր ազգեր կարենան ազատորէն ապրիլ իրենց տուներուն մէջ, եղայլաբար եւ միաբանութեամբ»:

Նոյն օրը, Սեպտեմբեր 27ին, տեղի ունեցած է գահակալութեան եւ ուստափութեան փառաւոր հանդէսը Սրբութեան մէջ: Ներկայ հղած են քրիստոնէական բոլոր հասարակութեանց պետերը, կառավարական բարձրաստիճան դէմքերը, ինչպէս նաև Երուսաղէմի բոլոր օտար ազգութեանց հիւատառուները:

Վեց կուտակրօն խնամաներու ձեռնադրութեան մասին

Այս տարուան յուլիսին կատարուած ձեռնադրութեանց մասին անցեալ թուով զրած էինք: Այս թուով կ'արտասովենք հետեւեալ հատուածը, այդ առթիւ Պէյրութիւ «Զարթօնք» թերթին հրատարակած խմբազրականէն —

«Գեղեցիկ է նուիրումը, անձնազուութեան ուխտով, երիտասարդներու մանաւանդ, որոնց նմանները այլապէս պիտի ուզէին վայելել կեանքի հաճոյքները, որոնք այնքան հրապուրիչ են ու այնքան ալ խաբուսիկ սակայն, ներկայ նիւթապաշտ դարու մէջ: Վեց երիտասարդները, որոնք սեւ վեղար կը հագնին իրեւ նըշան աշխարհիկ հաճոյքներէ հրաժարման, հոգեկան սփոփանքը պիտի ունենան մտածելով որ այդ հաճոյքները վերջ ի վերջոյ խղճահարութեան ամպը կը նաև անցած կեանքի մը վրայ, մինչ ժողովուրդի մը ծառայութեան հաճոյքը կը տեւէ մինչեւ կեանքին վերջը, ույժառացնելով այդ կեանքին հորիզոնը՝ իր վախճանին մօտ: Եւ զիտենք թէ կեանքը ո՛րքան վաղանցուկ է եւ որքան անկայուն:

Ասիկա կը վերաբէրի անշուշտ նորընծայ վարդապետներու անձին: Կայ սակայն ժողվուրդին շահու կողմը, որ կը հարստանայ նոր նուիրումով մը, ա՛յնքան յուզիչ եւ այնքան խոստմնալի: Մեր ժողովուրդը շահունի, որ կորովի ու խանդավառ երիտասարդներ մըտնեն իր ծառայութեան մէջ, առանց հաշուելու եւ ուսանց սակարկելու: Երուսաղէմ այս վերջին տարիներուն անոնցմէ տուաւ բաւական առատ հունձք մը եւ գեռ կը խոստանայ, բարերափառաբար, տալ, կատարելով իրմէ սպասուած այն դերը, որ այժմ, բացի Անթիւասի Քպրեգանքն, ուրիշ ոչ մէկ հաստատութիւն Հայաստանեալց Եկեղեցւոյ կրծայ այլեւս կատարել, մինչդեռ երբեմն բազմաթիւ էին աստատութիւնները, Արմաշէն իջմիածին, որոնք կը լրացնէին եւ կը բազմացնէին Եկեղեցւոյ մշակներուն թիւը:»

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԹԵՄ

Եկեղեցական նոր թերթ մը

Հիւակային Ամերիկայի Առաջնորդապահանէն կը հաղորդուի՝ ի մեծ ուրախութիւն մեզ, թէ թեմական կիսամսեայ պաշտօնաթերթ մը պիտի հրատարակուի հոկտեմբերին: Թեմական եւ ծխական թերթերը այս գարուս անհրաժեշտ պէտք մը դարձած են բոլոր Եկեղեցիներու համար ալ: Անդիւոյ մէջ մօտ տասներկու հաղար այպիսի թերթեր կ'ելլեն, եւ անոնց բոլորին միասին սպասման թիւը Անդիւոյ մէծաշոյն թերթերուն տպառման թիւը կ'անցնի: Երանի թէ մեր բոլոր առաջնորդարանները իրենց թեմական թերթերը ունենային: Պրքան ծանօթ է մեզ՝ այժմ ունինք ութ այդպիսի թերթեր, թէեւ Պոլսոյ «Հայ Խօսնակ»ը Պատրիարքարանի թերթը չէ: Այս թերթերը ի հարկէ լաւագոյն բանը կ'ընեն ուղղակի կամ անուղղակի Եկեղեցին շահագրգուղ նիւթերով միայն զբաղելով, միւս մարզերը թողլով ուրիշներուն: Ստորեւ նոյնութեամբ կը հրատարակենք մեր ստացած աղջը եւ ամէն յաջողութիւն ի սրտէ կը մաղթենք թերթին խմբազրութեան:

«Հայաստանեայց Եկեղեցի» կիսամսեայ պաշտօնաթերթ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդարանի, Կրօնական, Բարոյական, Գրական, Պատմական, Գեղարվեստական մասին:

1. ԽՄԲԱՎԳՐԱԿԱՆ

Ա. Աւետարանական կամ Ս. Գրքի մտքերութացատրութիւն, Բ. Եկեղեցական գաղափարներու, հաստատութիւններու, ձեռնարկութիւններու հետ կապուած:

2. ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿԻԱՆԻՔ,

Անց ու դարձ, նախ մեր Վիճակի եւ ապա այլ Վիճակներու եւ Մայր Աթոռի մասին: Շեղաբերական կարգադրութիւնները: Տեղեկութիւններ նաև Հայ Կաթոլիկ եւ Բողոքական եկեղեցիներու մասին:

3. ՕՏԱՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ,

Համառոտ տեղեկութիւններ Կաթոլիկ, Օրթոդոսոք եւ Բողոքական եկեղեցիներու կեանքէ: Կրօնական-բարոյական նոր շարժումներ եւ ձեռնարկութիւններ:

4. ՅՈՒԱՅԵԼԻՐ,

Գրական-պատմական, գեղարվեստական, մանկավարժական, եւ մշակութային:

5. ԳՐԱԽՈՍԱԿԱՆԻՆԵՐ,

Գրախոսականիներ նոր հրատարակութիւններու

ԺԱՄԱՀԻՆ:

- 6.- Հետաքրքականի եւ գուարնալիք,
Գիտական, բնագիտական, հնագիտական եւ
այլ նորութիւններ, հսմառօս եւ դիւրամատ-
չելի հաղորդագրութեամբ: Մտքի վարդու-
թիւններ, հանեցուքներ, առաջարկութիւններ
լուծման եւ այլն:
- 7.- Յայտարարութիւններ,
Մեր Վիճակի եկեղեցիներու, վաճառականա-
կան եւ այլ տեսակի:
- «ՀԱՅԱՍՏԱՆՆԵԱՅՑՅ ԵԿԵՂԵՑԻ»Ն առ այժմ պիտի
հրատարակուի որպէս կիսամսեայ հանդէս, իւրաքանչիւր
համարը 16 էջերէ բաղկացած: Ապագային, այսինքն
1940 թուականէն, կարելի է ծաւալի կողմէ աւելի բն-
գարձակուի եւ գառնայ Շարաթաթերթ, նաեւ անդիե-
րէն բաժինով:
- Առաջին միացեալ դոյդ համարը, կրկնակի ծաւա-
լով, լոյս կը տեսնէ Հոկտեմբերի 1ին, իսկ այնուհետեւ
կանոնաւորապէս ամէն ամսու 1ին եւ 15ին: Տարեկան
բաժանորդագինն է 3 տոլար:
- Հասցէն, Հայոց Առաջնորդարան,

Armenian Prelacy,
156 5th Ave., New York, N. Y.

ՀԱՐԱԿԱՅՑԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅՑԻ ԹԵՄ

Մատուրի մը օծում

Գերշ. Տ. Գարեգին Արքեպիսկոպոս (Խաչատուր-
եան) տարւոյս յունիս 18ին օծած է Պուէնոս-Այրէսի
Լինիէրս թաղին մէջ նոր շինուած մատուր, եւ կոչած
է զայն Ս. Պողոս Առաքեալի անուամբ:

Անգլիկան Եպս.ի մը ներկայութիւնը Հայկ Պատարագին
Հարաւային Ամերիկայի Անդիկաններու եպիսկո-
պոսը Ա. Պատարագի ներկայ եղած է Ա. Թարգմանչաց
տօնի օրը՝ Պուէնոս Այրէսի Հայոց Եկեղեցիին մէջ:
Պատարագիչը, Պատուիրակ Գարեգին Սրբազն (Խաչա-
տուրեան), իր Հայերէն քարոզին անդիկերէն մաս մըն
ալ կցած է, կարդալով կարծ ուղերձ մը Հիւր Եպս.ին
համար: Պատարագին ետք Անդիկան Եպս.ին կարճ ըն-
դունելութիւն մ'եղած է Եկեղեցւոյ խորհրդարանին
մէջ:

Ուսուցաց դասախոսութիւն

Պուէնոս Այրէսի մէջ պաշտօնավարող տառնեւեօթ
հայ ուսուցիչ եւ ուսուցչուհիներու համար՝ սկսած է
դասախոսութեանց շարք մը: Առաջին դասախոսութիւնը
ըրած է Վ. Գէորգեան, Հայ լեզուի ուսուցման մեթո-
դին մասին: Դասերու այս շարքը կ'առաջարկուի շա-

Թեմական գործունեութիւն

Հարաւային Ամերիկայի թեմական կազմակերպու-
թիւնը, կեղրոն ունենալով Պուէնոս Այրէս, հետզհետէ
աւելի եռանդուն գործունէութիւն մը կը ցուցնէ: Եկե-
ղեցւոյ անդամներուն թիւը կը բազմանայ: Յաճախակի
հաւաքոյթիւններ տեղի կ'ունենան: Տիկնանց Օժանդակ
Յանձնաժողով մըն ալ կազմուած է Եկեղեցւոյ պէտքե-
րուն համար: Օտար եկեղեցիներու հետ յարաբերու-
թիւնները կը մշակուին: Օգոստոս ամսու ընթացքին Ա-
ռաջնորդ Տ. Գարեգին Սրբազն այցելութիւններ փո-
խանակած է Արար Որթոստք եւ Ռուս Որթոստք Եկե-
ղեցիներու պէտքերուն հետ:

Վիճակագրութիւն

Արժանքինի Հայերու. 1939 Յնվ. 1 - Օգս. 15

Մկրտութիւն 143. - Պատկ 28. - Մահ 29:

Պրազիլիոյ Հայերու. 1939 Յնվ. 1 - Մյու. 28:

Մկրտութիւն 29. - Պատկ 8. - Մահ 7:

ՀԱՐԱԿԱՅՑԻՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԹԵՄ

Գեր. Տ. Զգօն Վրդ. ի Վալանս

Բարիգզն Մարսէլլ ճամբուչ վրայ Հզշ. Տ. Զգօն
վարդապետ այցելած է Լիոն, եւ անկէ Վալանս:

Վալանսի մէջ կան մօտ 3000 հայեր: Ունին բարի
հոգւոյ տէր եւ իր պաշտօնին գիտակից քահանայ մը,
Արժ. Տ. Սահակ քհ. Պապիկեան: Եկեղեցական պաշտա-
մունքները կը կատարուին վարձու փոքրիկ սրահի մը
մէջ, որ յարմարցուած է եւ կը գործածուի իբրեւ մա-
տուռ: Տ. Սահակ քահանայ կանոնաւոր կերպով կրօնի
եւ Հայերէն լեզուի դասեր կուտայ Վալանսի Հայոց ծաղ-
կոցի մանկաւոյն, որուն թիւը Հարիւրի կը հասնի: Ծաղ-
կոցին մէջ կ'աշխատի նաեւ օրիորդ ուսուցչուհի մը:
Տ. Զգօն վրդ. քանիցս այցելած է ծաղկոցին եւ դասա-
խոսած է տղոց: Նաեւ տուած է այցելութիւններ կարդ
մ'աղդայիններու:

Յուլիս 30ին յատկապէս պատրաստուած սրահի մը
մէջ (տարբէր մատուռէն, որ անբաւարար էր բազմու-
թիւն ընդունելու) պատարագած եւ քարոզած է Վարդա-
պետը, ի ներկայութեան նշանակելի բազմութեան մը:
Ռւրախ ենք տեղեկանալով՝ որ Վալանսի Եկեղեցակեր-
ները մտագիր եղած են այս սրահը զնել վերջնականա-
պէս, եւ զայն վերածել սեպհական մատուռի: Երեսուն
հազար ֆրանքով սրահը գնելու համար արդէն համա-
ձայնութիւն գոյացած է ասկէ երկու ամիս առաջ կալ-
ուածատիրոջ հետ, եւ զնման գործողութեանց ձեռնար-
կութիւնը սկսած է: Զենք գիտեր թէ գործը ուր հասած
է այժմ, երբ արդէն պատերազմական վիճակը կը տիրէ:

Վալանսի հայերը առ հասարակ աղքատ թաղերու մէջ կը բնակին: Բայց կրօնասիրական եւ ազգասիրական զգացումներով աղքատ չեն: Ծնդհանրապէս ինքնաբաւ եւ բաւական բարեկեցիկ եղած են չնորհիւ իրենց աշխատասիրութեան եւ բնածին ողջմտութեան: Ծնուանիքները մեծ մասամբ բազմանդամ են:

ՄԵՐ ՎԻՃԱԿԵՆ ՆԵՐՍ

ԲԱՅԻ ԶԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Եկեղեցւոյ Վարչական ժողովին տնօրինութիւնները

Վարչական ժողովի ի Բարիզ գտնուող անդամները գումարուելով սեպտ. ամսու 8ին ինչ ինչ կարդադրութիւններ ըրին պատերազմի միջոցին Եկեղեցւոյ վարչական գործերուն առնելիք ընթացքին մասին:

Ա. Նկատի առնելով որ երկրին մէջ տիրող պատերազմական վիճակին պատճառաւ Բարիզեան Շըջանի հայ զաղութիւն անդամները մեծաւ մասամբ հեռացած են իրենց բակավայրերէն, եւ Եկեղեցւոյ տնտեսական վարչութիւնը դժուարին կացութեան մը մատնուած է, եւ ասոր հետեւանքով, ցորչափ տեսէ պատերազմը, Եկեղեցւոյ հասոյթները զզալի կերպով պիտի պակսին,

Ժողովը որոշեց Եկեղեցւոյ պաշտօնեաներէն մեծ մասին համար գործ եւ անոնց թոշակներուն վճարումը ապահովելու համար միջոցներ պիտի պակսին,

Բայց գիւտատան պաշտօնեաները, ընդհանուր քարտուղարը եւ օգնական քարտուղարը Հոկտեմբեր 15ի սկսեալ կը դադրին իրենց գործերէն: Դիւտանատան պատահական գործերը վարելու համար — արձանագրութիւն, թղթակցութիւն, եւ այլն — կարդագրութիւններ պիտի խորհուին:

Մասնաւորաբար այս տեսակէտէ պիտի օգտագործուի Եկեղեցւոյ Բարիզ դառնուող քահանաներուն ծառայութիւնը:

Ժողովը նկատի առնելով նաեւ պատերազմական անձուկ պայմաններու հետեւանքով Բարիզի Եկեղեցւոյն քահանայից պատահական հասոյթներուն անհապահ վիճակ մ'ունենալը, որոշեց անոնց Եկեղեցւոյ մնառուկէն ստացած հաստատուն վճարմանց վրայ յաւելում կատարել:

Արնուվիլի Եկեղեցւոյն քահանային համար եւս նման կարգադրութիւն մը կատարուեցաւ:

Ասկէ զատ՝ ժողովը խորհուրդ տուաւ Փոփանորդ Հայր Սուրբին, որ իր ապահովութեան համար, եթէ

հաւանի, աղատ զգայ ինքինքը Երուսաղէմ հրթալու մինչեւ պատերազմի վախճանը:

Վուամշապուհ Սրբազնան Հօր բժշկական ինամքը բնականաբար կը շարունակուի: Խորհուեցաւ որ Սրբազնը, ապահովութեան համար, աւելի լաւ է փախադրել հաւանական վտանգէ բոլորովին հեռու զըսնուող ապաքինարան մը: Այդ մասին պիտի բյան կարգադրութիւններ, ֆրբ հարկ ըլլայ:

Բ. Այս տարի գեկտեմբերին, համաձայն եկեղեցւոյ կրօնական Ծնկերութեան կանոնագրին տրամադրութեանց, Վարչական ժողովի անդամներէն կէսը պիտի դադրէին իրենց պաշտօնավարութեան քառամենոյ չըջանը, եւ անոնց տեղերը պիտի լեցուէին նոր ընտրութեամբ: Ավակայն նկատի առնելով որ ներկայ պայմաններու մէջ հնարաւոր չէ այս ընտրութեանց կանոնաւորապէս կատարումը, Ժողովը որոշեց, իր նոյն սեպտ. 8ի նիստին մէջ, յետաձկել, ցնոր տնօրինութիւն, այս ընտրութեան համար տեղի ունենալիք Կրօն: Ծնկերակցութեան Ծնդհանուր ժողովին գումարումը, եւ Եկեղեցւոյ գործերը վարել Վարչական ժողովին ներկայ կազմով:

Ֆրանսական թանակի Հայ Զինուորներու օգնութեան Յանձնախումբ

Սեպտ. ամսոու 7ին Եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ ժողով մը գումարեցին, Փոխանորդին հրաւեկրով եւ նախագահութեամբ, Բարիզի Ծնդհանրապէս բարեսիրական նպատակ հետապնդող եւ ուրիշ կարգ մը կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները:

Այս ժողովին նպատակն էր ներկայ պատերազմի բնթացքին ճակատ մեկնած հայ զինուորներուն եւ անոնց չքաւոր ընտանիքներուն նիւթական, օրինական եւ բարոյական օգնութեան գործ մը կազմակերպել: Պատերազմի առաջին չարաթներուն իսկ Եկեղեցին կատարուած դիմումները յատակօրէն կը ցուցնէին այսպիսի գործ մը ստեղծելու հրամայական անհրաժեշտութիւնը: Գործ մը՝ որ կրնար արդիւնաւորապէս յառաջ տարուիլ՝ եթէ Բարիզի մէջ դանուող բոլոր բարեսիրական հայ կազմակերպութեանց միացեալ աշխատակցութիւնը տպահովուէր:

Եւ ուրախ ենք ըսելու որ հետզհետէ գրեթէ բոլոր Բարիզահայ մարմիններն ալ յայտնեցին իրենց տրամադրութիւնը եւ պատրաստակամութիւնը ձեռք ձեռքի տալու եւ ձեռնարկելու միանդամայն մարդասիրական եւ ազգասիրական այս գործին:

Երկրորդ ժողովին՝ որ տեղի ունեցաւ առաջինին Եօթնեակ մը ետք՝ արդէն քով քովի եկած էին Բարիդեան մօտաւորապէս քսանեակ մը հայ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները:

Հետեւեալներն են այդ կազմակերպութիւնները ։ Ֆրանսական Բանակի Նախկին կամաւորներու Միութիւն:

Բարիդի Հայ Տիկնանց Միութիւն:

Ֆրանսահայ Կապոյս Խաչ :

Բարիդի Հայ Աղքատախնամ Բնկերութիւն:

«Յիշէ» Յանձնախումբ:

Հայ Գաղթականաց Կեղր Յանձնաժողով:

Հ. Հանրապետութեան Գաղթ Գրասենեակը:

Հ. Բ. Բ. Միութիւն:

Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւն:

Բարիդի Հայ Սպայից Միութիւն:

Բարիդի Հայ Բժշկական Միութիւն:

Բարիդի Հայ Երիտասարդաց Միութիւն:

Բարիդի Հայ Եկեղեցւոյ Վարչութիւն:

« « Հոգաբարձութիւն:

Յառաջ Օրաթերթի Խմբագրութիւն :

Նոր Երկիր « : :

Ապագայ « : :

Գործակցութեան Հրաւիրուած էին նաեւ Բարիդի Հայ Հոռմէական Եկեղեցւոյն եւ Աւետարանական Համայնքին, ինչպէս նաեւ Ռուսահայ Կանանց Միութեան ներկայացուցիչները, որոնք կը յուսանք թէ ժողովին յառաջիկայ մէկ նիստին պիտի ընդառաջնեն եղած Հրաւէրին, իրենց մասնակցութիւնը բերելու համար աղջասիրական այս ձեռնարկին: Պէտք չէ մոռնալ որ Յանձնախումբի անդամակցութիւնը բաց է Բարիդահայ ոււէ Հայ կազմակերպութեան համար որ կը փափաքի գործակցիլ անոր:

Կը մտածուի մինչեւ անդամ Յանձնախումբին զործը ձիւղաւորել եւ տարածել Ֆրանսայի ուրիշ Հայաշատքողաքներուն մէջ:

Այս Յանձնախումբը նոր միութիւն մը ըլլալէ աւելի՝ արդէն իսկ զոյսութիւն ունեցող միութեանց որոշ մարզի մը մէջ գործակցութիւնը իրականացնելու եւ ապահովելու համար կազմուած ըլլալով՝ այդ միութեանց Հաւաքական զործագիր մարմինն է որ կը ներկայացնէ: Ըստ այսմ ալ զիմում կատարուած է Փրանկական կառավարութեան, անոր վաւերացումը ստանա-

լու համար: Կը յուսանք թէ այս վաւերացումը կը ստացուի շուտով եւ Յանձնախումբը կը սկսի գործի, հետզհետէ ստեղծուած միջոցներու եւ հնարաւորութեանց սահմանին մէջ:

Յանձնախումբին գործունէութիւնը կանոնաւոր կերպով յառաջ տանելու համար, անոր Երկրորդ նիստին մէջ արդէն ընտրուեցաւ զործագիր մարմին մը, բաղկացած եօթն անդամներէ, որոնք են. .

Գեր. Տ. Տիրան Վ. բ. Արքայական, Նախագահ:

Մեծ. Տիար Ա. Անտոնիան, Ատենապկիր

« « Պ. Էսմէրեան, Գանձապահ:

« « Ա. Չօպանեան,

« « Ա. Տէր-Թովմասեան,

« « Ա. Զաքըրեան,

Աղն. Տիկին Ա. Բուլճեան:

Գործագիր այս մարմինը իր մէջէն ընտրած է, եւ տակաւին պիտի ընտրէ, ենթայանձնախումբէր, հանգանակութեան, բաշխումի, դրասենեակի աշխատանքներուն եւայլն, արդիւնաւորապէս կատարման համար:

Յանձնախումբը իր եկամուտը պիտի գոյացնէ բնականարար հանգանակութեամբ, որուն զանազան ձեւերով պիտի սկսի կառավարական արտօնութիւնը ստանալէ անմիջապէս ետք: Վարչական ծախքեր պիտի չունենայ, եւ անոր բոլոր պաշտօնեաները պատաւակայ պաշտօնեաներ պիտի ըլլան, կամ պիտի ըլլան այն պաշտօնեաները որոնք արդէն կ'աշխատէին եւ կ'աշխատին Յանձնախումբը կազմող մարմիններուն համար:

Զինուորներու ընտանիքներուն ըլլալիք գրամական օժանդակութենէն զատ, որուն լայնութիւնը բնականար յանձնախումբին գոյացնել կրցած միջոցներուն համեմատ պիտի բլլայ, յանձնախումբը կ'աշխատագրէ կազմել նաեւ սպասարկութիւնը մը, որ պիտի օգնէ Երկրին լեզուին եւ օրէնքներուն անտեղեակ այն հայ ընտանիքներուն, որոնց շահող անդամները ճակատ մէկնած ըլլալով՝ անոք մնացած են եւ պէտք ունին ասած հրդակութեան՝ շամաւելու համար կու ավարակաւ ու բէնէներուն համացն իրենց ըլլալիք ու բամական լու կացումներէն: Այս ուղղութեամբ յանձն առած է աշխատիլ յատկապէս ֆրանս: Բանակի Նախկին կոմաւուրներու միութիւնը: Բարիդի ան շրջանի հայացաւ թաղերու եւ հասարակուրդներուն մէջ արդէն նշանակուած են եւ տակաւին պիտի նշանակուին անձեր՝ որոնք հաղորդակցութեան մէջ պիտի գտնուին Յանձնախումբին Գործագիր Մարմինին հետ, եւ իրենց ըլլ

Հանի հայ ընտանիքներուն բարոյական կարելի օժանդակութիւնը պիտի ընծայեն :

Զինուորներուն ձմեռուան համար բրդեղին զգեստիշներ հասցնելու գործին պիտի լծուին բարիզի կանաց կազմակերպութիւնները, Հայ Տիկնանց Միութիւնը եւ Ֆրանսահայ Կապոյտ Խաչը :

Ասոնք արդէն գործի սկսած են, եւ կը յուսանք որ պիտի կրնան ընդարձակել իրենց աշխատանքները՝ Բարիզի հայութեան եւ մանաւանդ հայ տիկիններուն սրտեռանդ ու անձնուէր աջակցութեան չնորդիւ :

Տիկնանց այս կազմակերպութիւններէն կազմուած յանձնախումբ մը իր կեղրոնը պիտի ունենայ Բարիզի մեր եկեղեցին խորհրդարանին մէջ, ուր պիտի կեղրուանան եւ ուրիէ պիտի զրկուին զինուորներուն եղթալիք բրդեղինները, շապիկ, ծածկոց, գուլպայ եւ այլն: Ասկէ զատ զանազան հայաշատ թաղերու եւ արուարձաններու մէջ պիտի մատնանշուին մասնաճիշերու հասցէններ եւ անձեր որոնք կապ պիտի ունենան կեղրոնի յանձնախումբին հետ, կեղրոնէն բուրդ պիտի ստանան հիւսել փափառողը տիկիններուն յանձնելու համար, եւ հիւսուած կամ նուիրուած դորձերը պիտի փոխանցէն կեղրոն իրենց նոպտակին գործածուելու համար:

Վերջապէս ահաւասիկ ազգասիրական դործ մը, կեղեցիկ եւ սրտագրաւ, որուն չուրջ բոլորուած են Բարիզի հայութիւնը ներկայացնող բոլոր հայ մարմինները: Ֆրանս բանակի Հայ Զինուորներու Օգնութեան Յանձնախումբը իրականացնելու վրայ է միութիւն մը, որ սրտի փափաքն էր ամէն հայուն որ քաղաքացին է Փրանսական այն մեծ երկրին, ուր ապաստանած եւ հիւրընկալուած է եւ կ'ապրի:

Դժբաղդութեանց ատեն մարդիկ կը մոռնան իրենց տարբերութիւնները եւ կը միանան հաւաքականութեան ստիպողական եւ անմիջական մէկ պահանջը գոհացնելու համար: Այսպէս կը միանայ Բարիզի հայութիւնը ազգասիրական որոշ նոպտակի մը չուրջ: Այս նոպտակը կ'իրակործուի, և Ֆրանսայի եւ անոր արդար զատին յաղթանակին համար իրենց ըստ քանակի դորին բայց ըստ որակի թանկազին մասնակցութիւնը բերող հայ զինուորները եւ անոնց ետեւ մնացող ընտանիքի անդամները կը միսիթարուին՝ երբ տեսնեն թէ իրենց արիւնի ազգականները չեն մոռնար դիրենք, եւ իրենց հետ են դժուարութեանց մէջ եւ տաղնապի ատեն:

Երբ կառավարական վաւերացումը ստացուի եւ

Յանձնախումբը գործի սկսի, եւ հայ մամուլը իր կոչը ուղղէ, ամէն Հայու հրամայական պարտականութիւնը պիտի ըլլայ իր հնարաւորութեան եւ միջոցներուն չափով պատասխանել եղած կոչին, եւ իր մասնակցութեան բաժինը բերել, իրեւ սրտի տէր մարդ, թանկազին այս ազգասիրական գործին:

Իսկ անձնուէր հայ տիկինները կը հրաւիրենք, որ ինչ աւելորդ բրդեղենն որ ունին՝ փոքր նորոգութեամբ մը զործածելի՝ զանոնք նորոգեն եւ յանձնեն Եկեղեցի կամ իրենց գտնուած տեղույն Տիկնանց կազմակերպութիւններուն: Ասկէ զատ այժմէն սկսին նաեւ նորեր հիւսել՝ եթէ կրնան՝ բուրդը իրենց կողմէ տալով, իսկ եթէ չեն կրնար՝ ստանալով զայն պատկան մարմիններէ, ձմեռը բոլորովին վրայ չհասած:

Վատահ ենք թէ հայ տիկինը այսպիսի կոչ մը բնաւանապատասխանի չի ձգեր:

ԱԼՖՈՐԴՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԵՋ

ԱԼՖՈՐԴՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ իր ժրանան քահանային, Տ. Գէորգ քհ. Դաւիթեանի, եւ նուիրուած ու յարդելի անձնաւորութիւններէ բաղկացեալ հագաբարձութեան չանքերով կը շարունակէ իր կենսունակութիւնը: Եկեղեցին ունի Եկեղեցակը Տիկնանց Միութիւն մը, որուն անդամները կանոնաւորաբար պաշտամանց ներկայ գըտնուելէ զատ, նաեւ պարբերաբար կը հողան Եկեղեցույ յարդարանքին համար պէտք եղած բաները, եւ իրենց կարելին կ'ընեն Եկեղեցին չէնցնելու համար:

Թաղին չափահաններէն եւ վոքրիկներէն կազմուած է դպիրներու խումբը որ կը չըշապատէ զարապետը, եւ Երգեցողութիւնները բաւական լաւ կը կասարուին:

Օգոստոս ամսուն Եկեղեցին օժտուած է «Ճէր Ռուրմեա»ի վարագոյրով մը, չինուած կարմիրի վրայ գեղեցիկ կերպասէ, Քէոսէեաններու ծախքով: Վարագոյրին մէջտեղի Խաչը պատրաստած է Տիկին Քէոսէեան անձամբ :

Վերափոխման տօնը նշանակելի բաղմութեան մը ներկայութեամբը կատարուած է: Տ. Գէորգ հայր կը գրէ. «Անտարբերներու ստուար մեծամասնութիւնը, որքան որ Եկեղեցին մոռցած է, դարձեալ շատեր տարույն հինդ տաղաւարներուն կը յիշեն Եկեղեցին, եւ կուզան պատրապին ներկայ ըլլալու»:

Վերափոխմէն ետք՝ Խաչվերացը տօնուած է աւելի նուազ թուով երգեցողներով, քանի որ դպրապետ եւ դպիրներ զինուոր գացած են: Դպրապետութիւնը ը-

բած է Պր. Յ. Արմեան:

«Ժողովուրդի ջերմեռանդութիւնն ալ արթնցած է» կը գրէ Տ. Գէորգ. Հայրը, բաելի ետք՝ թէ զօրակոչը Ալ-Փորմիլի հայ երիտասարդութիւնն ալ, ֆրանսացիներու հետ, արթնցուցած է եւ անոնց գինուրի զգեստն արդէն հապցուցած: Սովորականէն շատ աւելի եղած են հաղորդուողներուն թիւը: Շատ անկնունք մնացած երախաններու ծնողները աճապարած են մկրտել տալու իրենց դաւակները:

ԱՐՆՈՒՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԵԶ

Արնուվիլի արուարձանն ալ պարպուած է Հայ երիտասարդներէ: Ծիստէրը, Տ. Աղդէ Հայր, մինակը մրնացած է պաշտամունքները կատարելու համար: Տ. Գէորգ. Հայր նիդամեանն է, որ Բարիզէն Արնուվիլ ապատանած ըլլալով՝ ընկերացած է իրեն՝ ժամերգութեանց ատեն:

Սեպա.ի սկիզբէն ի վեր երեկոյները կատարուած է հսկման ժամերգութիւն, որուն ներկայ եղած է ժողովուրդը:

Դպրաց Դաս

Արնուվիլի մէջ կազմուեցաւ «Դարագայ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Դպրաց Դաս» մը, ինը երկսեռ պատանիներէ բաղկացած: Այս «Դպրաց Դաս»ը պատրաստած էր կանոնագիր մը, որ վատերացուեցաւ Փոխանորդ Հայր Սուրբին կողմէ: Նորին Գերապատուութիւնը ամսոյս (Հկտ.) 12ին ներկայ եղաւ Դպրաց Դասի կազմութեան առաջին թէյասեղանին, որ տեղի ունեցաւ անդամուհիներէն միոյն (Օր. Պուճիկեանի) տունը: Ներկայ էին Արժ. Տէր Աղդէ Քահանայ, որ նախազահն է Դպրաց Դասուն: Ատենապետուհին (Օր. Ա. Մարտիրոսեան) Փոխանորդին ուղղեալ ուղերձ մը կարդաց: որմէ ետք խօսեցաւ Փոխանորդը, եւ կարդալով բացատրեց կանոնագիրը: Անդամները մի առ մի հանդիսաւորապէս խոստացան հանգանդիլ իրենց կանոնագրի արամագրութեանց:

Տէր Աղդէ Հայրը, որ երկար տարիէ ի վեր հայերէնի դաս կուտայ այս պատանիներուն եւ զանոնք կը վարժեցնէ Եկեղեցւոյ ծառայութեան, Եկեղեցւոյ պայծառութեան համար կարելի եղած ջանքը կը թափէ: Կը յուսանք թէ նորակազմ եւ համեստ այս «Դպրաց Դաս»ը պիտի կարենայ յառաջիմել հետզետէ:

ԳԻՐՖԻ ՄԸ ՄԱՍԻՆ

«LES ILLUSIONS DE BERTRAND BERNAUX»
par L. G. Guérdan, Préface de René Benjamin
Ed. N. R. C., p. 254: fr. 21.

«Մեր Տունը» զիրքերու մասին խօսելու տեղ չունի. բայց այս զիրքը, գրուած հայու մը կողմէ որ Փրանսացի գրող մէկ, կը ներկայացնէ բացառիկ պարագայ մը, որ արժանի է ուշադրութեան, անով մասաւանդ՝ որ մինչեւ իսկ համեմատութեան ի վնաս հոն էջեր կան հայոց ու Հայաստանի մասին, գրուած չնորհով եւ դպումով:

Յառաջաբանին մէջ Ռընէ Պէնժամէն կ'ըսէ. «Ճաշկաւոր գիրք. փափկանկատ զիրք. զգայուն ուիրք...»

«Վէպ»ը կեանքի պատմութիւնն է Փրանսացի գրագէտի մը, իր սկսնակութեանէն մինչեւ իր յափրացումը առնուած: Յափրացում կ'ըսեմ՝ վասնզի հոն չ որ կը յանդի Պէնոյ՝ Հաճոյքի եւ փառքի ճամբաներ քալելէն ետք: Այսպիսի շրջանակի մը մէջ Պ. Կէրտան կը միտի «բարոյախօսե» (վէպը ծնէր դրագէտին յուշերու պատմումն է, սկսնակ զրապէտի մը): Բայց այս բարոյախօսութիւնը տատամատումներով եւ անդոյն հաւասարումներով կը բարոյացուցուի: Մինչդեռ իր անուան արժանի որեւէ բարոյախօսութիւն սկզբունքներու ամուր ժայռերուն վրայ պէտք է հանդչի: Բայց պէտք է ըսել՝ որ Պէնոյի երկու սէրերուն պատմութիւնը ընթերցողը տաքութեամբ եւ լաւ կը գպցնէ կեանքին: Այդ կեանքը սովորական է (պահան) իր տեսակին մէջ, եւ այդ իսկ պատճառաւ ընտանի է եւ հաղորդական, որովհետեւ տրուած է բացառապէս չնորհալի եւ դրաւիչ ոճով մը, որ բարձումքներու վրայէն կ'ընթանայ: Այդ ոճը երբեմն պարզութենէ անդին՝ կը հզի արուեստակութեան եւ ցոյցի. բայց այնքան անուշ է խօսքին ընթացքը՝ որ վայելք կուտայ: Պ. Կէրտան կը փորձէ յուշիկ մտնել հոգիի սենեակներէն: Բայց չի կրնար մօտենալ Պրուտի մը քնողյշ եւ իրական խորաչութումներուն: Լայն չէ, անշուշտ: Այնուհանդերձ աղնբւական է Կէրտանի ոճը եւ մաքրաշունչ: Իսկ Պէնոյի երկու սէրերուն պատմութենէն գուրծ՝ մնացեալը տաղտուկով տժգունած թափառումներ կը ներկայացնէ:

Այս մի քանի տողերը գրովը գիտէ որ Կէրտանի գործը Փրանսական զրափանութեան անկիմնէն պէտք է գիտուի: Այդ իր գործը չէ: ինք միայն հասարակ ընթերցողի մը տպաւորութիւնները կ'ուզէ տալ երկու բառով:

Վերջապէս՝ ուրախութիւն է մեղի՝ պատուական չայու մը Փրանսական զրոյներու մէջ եւ կարգին տեղ բռնած ըլլալը տեսնել։ Հաճոյք է մեղի համար սրտադինս չորհաւորել մեր հայրենակիցը։

**ՍԱՆՃԱՔԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ՊԱՆՑԷՌՅ-ՔԱՇԱՆԻ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՆԵՐԸ**

100.-ական ֆրանֆ

Տէր եւ Տիկ. Տէրոյեան, Լ. Թորոսեան, Յ. Ապտալեան, Գ. Փաթուքեան։

50-ական ֆրանֆ

Բագրատ, Ա. Մուրատեան, Լ. Տօնիկեան, Գ. Դաւիթեան, Մ. Ալիունեան, Մ. Գարակէօղեան, Կ. Նիկողոսեան, Լ. Զորմիսեան, Հ. Զրուանդեան, Ա. Արքահամեան, Կ. Յակոբեան, Կ. Հէքիմեան, Ե. Թիւանեան, Ա. Զատէեան, Կ. Պետրոսեան, Մ. Ասրըեան։

40-ական ֆրանֆ

Ե. Երանոսեան, Մ. Արքահամեան։

30-ական ֆրանֆ

Յ. Առաքելեան, Մ. Համբարձումեան, Մ. Յակոբեան, Տէր եւ Տիկ. Մ. Անասթասեան։

25-ական ֆրանֆ

Ս. Աղապահեան, Տէր եւ Տիկ. Քելածէ, Մ. Գավէղեան, Ամն, Ա. Իրգրանեան, Զ. Մուսաեան, Ա. Ալէքեան, Յ. Տէմիրձեան։

20-ական ֆրանֆ

Վ. Բարէկեան, Յ. Գարրիէլեան, Ա. Արքահամեան, Բ. Պասմաճեան, Յ. Մխճեան, Ա. Պիպէռեան, Տ. Խըրլաքեան, Գ. Յովհաննէսեան, Հ. Սողոմոնեան, Ա. Մարգարեան, Վ. Նորիկեան, Ա. Եափուճեան, Յ. Սէմէքճեան, Հ. Կոճիկեան, Յ. Էպէեան, Ա. Նուրիճանեան, Լ. Շիրինեան, Ն. Տակառեան, Գ. Պօղոսեան, Օ. Մելքոնեան, Զ. Գիլթմէրեան։

15-ական ֆրանֆ

Մ. Մուսաեան, Ա. Էլրանճեան, Տիկ. Ալանեան, Տիկ. Վարպետեան, Ն. Տալտալեան, Յ. Գալֆաեան, Յ. Մոմճեան, Ա. Զատիկեան։ Ա. Կարապետեան (14 ֆ.)

Պ. ալխառեան (13 ֆ.) :

10-ական ֆրանֆ

Թէմինեան, Գաղանճեան, Յ. Քիւրքճեան, Յրթ. Քիւրքճեան, Ա. Աճմէեան, Յ. Երանեան, Օր. Ղոնչիկիւլեան, Գ. Դաւիթեան, Հ. Զէմչնեան, Ն. Նաւասարդեան, Մ. Թանկիկեան, Կ. Պրուսալեան, Տիկ. Պօղոսեան, Յ. Զարփհանճեան, Մոմճեան, Մ. Փէշտիմալճեան, Կ. Թէքիրճեան, Տիկ. Պ. Այստապիրեան, Զ. Փիլիսպահեան, Յ. Զատէ - լիսեան, Յ. Զիլաճեան, Յ. Սրապեան, Օ. Զատէ - լիսպոսեան, Յ. Ճիլաճեան, Հ. Սրապեան, Օ. Զատէ -

եան, Դ. Գոճամանեան, Տիկ. Արքահամեան, Ղ. Եղիա - եան, Մ. Մէլթէկեան, Լ. Մոմճեան, Ա. Գույումճեան, Մ. Գարայճեան, Օր. Ծալեան, Ա. Յակոբեան, Գ. Միմոնեան, Ա. Կարապետեան, Յ. Յակոբեան, Կ. Եանկընեան, Կ. Մելքոննեան, Լիտա, Տիկ. Ն. Եղեսեան։

Երկու անձ 7 եւ 6 ֆրանֆ

36 անձ հական ֆրանֆ՝

6 անձ 4 — 2-ական ֆրանֆ

Հնդկանուր գումար 2784 ֆրանֆ։

Այս գումարը Ծ. Մ. Գարակէօղեանի ձեռամբ յանձնուած է Գեր. Ծ. Տիրան Վարդապետին, որ զայն Անթիւեասի Կաթողիկոսարանը փոխանցած է Սեպտ. 2ին, 1939։

ՕԳՈՍՏՈՍԻՆ

Մ Կ Ր Տ Ե Ա Լ Ք

1.- Փոքրիկն Աղեքսանդր, գաւակ Ե. եւ Մ. Ռոկերչեանի

2.- , Զաւէն, գաւակ Գ. եւ Ս. Մէրայեանի

3.- , Պօղոս, գաւակ Կ. եւ Շ. Նազիկեանի

4.- , Յարութիւն, գաւակ Խ. եւ Ա. Արքինեանի

4.- , Կարապետ, գաւակ Ա. եւ Ֆ. Գրիգորեանի

6.- , Աննա, գաւակ Ա. եւ Ֆ. Գրիգորեանի

7.- , Անահիտ, գաւակ Կ. եւ Ֆ. Պահչենեանի

(Արնուլիլ Եկեղեցի)

8.- , Վարուժան, գաւակ Գ. եւ Զ. Գահիկենեանի

9.- , Տիգրանուիի, գաւակ Ե. եւ Մ. Քիզիքեանի

10.- , Արսէն, գաւակ Պ. եւ Հ. Դանիկենեանի

11.- , Գանմիկ, գաւակ Ե. եւ Ա. Տընկոյեանի

12.- , Աղասի, գաւակ Յ. եւ Գ. Առաքելեանի

13.- , Դանիկ, գաւակ Ա. եւ Ա. Տիւրիկենեանի

14.- , Յարութիւն, գաւակ Գ. եւ Ա. Գէորգեանի

15.- , Յակոբ, գաւակ Ս. եւ Հ. Տէր Սահակեանի

-6-. , Ալիս, գաւակ Մ. եւ Հ. Ամիրխանեանի

17.- , Էլիզապէք, գաւակ Մ. եւ Զ. Եանգուլոնի

18.- , Աւետիս, գաւակ Դ. եւ Ռ. Դանիկենեանի

19.- , Սարենիկ, գաւակ Ս. եւ Մ. Եազընեանի

Պ Ս Ա Կ Ե Ա Լ Ք

1. Կ. Գարենեան ընդ Օր. Ե. Պօղոսեանի

2. Գ. Գարայեան ընդ Օր. Մ. Պասմաճեանի

4.- Ռ. Ժէռառ ընդ Օր. Վ. Արգումանօֆի

5. Ս. Վարդուկեան ընդ Օր. Ս. Սարեանի

6. Տ. Մաստիչեան ընդ Օր. Վ. Փափագեանի

7. Հ. Արիսեան ընդ Օր. Ս. Պագըրմեանի

8. Կ. Զօրյայեան ընդ Օր. Ա. Աստուրեանի

9. Ա. Բարսեղեան ընդ Օր. Ե. Պաղճեանի

-0. Տ. Արկեան ընդ Օր. է. Փալապուգմեանի

11. Ս. Խըթիմեան ընդ Օր. Ա. Փափազեանի
12. Գ. Հանիպօղսեան ընդ Օր. Մ. Զիչէքեանի

Ն Ն Զ Ե Ց Ե Ա Լ Ք

1. Այրի Տկ. Կ. Սիմանեան, Կերմիրցի, 89 տրկ. 2 օգ.
(Արնուվիլի եկեղեցի)
2. Կ. Ճըբճըրեան, Կեսարացի, 82 տրկ. 10 օգոստոսի
(Լոնսոնի եկեղեցի)
3. Մ. Մուրաֆեան, Ատա Փազարցի, 41 տրկ., 14 օգս.
4. Յ. Մանուկեան, Պրուտացի, 36 տրկ. 14 օգս.
5. Այրի Տկ. Ա. Մաղագանեան, ծն. Ճիւանեան, Կ. Պոլ-սեցի, 73 տրկ., 15 օգս.
6. Այրի Տկ. Մ. Մկրտիչեան, ծն. Տէր Մինասեան,
Սիվրի հիսարցի, 81 տրկ., 16 օգս.
7. Օր. Ի. Յակոբեան, Պոլսեցի, 18 տրկ. 17 օգս.
8. Մ. Միրիմեան, Ատանացի, 46 տրկ., 20 օգս.
9. Յ. Մարտիրոսեան, Կեսարացի, 43 տրկ. 24 օգս.
10. Գ. Շահիմեան, Կ. Պոլսեցի, 51 տրկ. 29 օգս.:

Հ Ա Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ Ն Ե Ր

1. Ե. Եւ Ա. Զիփքնեանի, Յրդ տարեդարձ
2. Հ. Սարեանի Եւ Խ. Հելվանեանի, Ա. Եւ Գ. տրդրձ.
3. Գ. Յակոբեանի, 4րդ տարեդարձ:

ՍԵՐՏԵՄԲԵՐԻՆ

Մ Կ Ր Տ Ե Ա Լ Ք

1. Փոքրիկն Սրբուիի, գաւակ Խ. Եւ Մ. Խաչերեանի
2. , , Շաբէ, գաւակ Վ. Եւ Ս. Գալպուրեանի
(Արնուվիլի եկեղեցի)
3. , , Սարգիս, գաւակ Ս. Եւ Ս. Մարտոսեանի
(Արնուվիլի եկեղեցի)
4. , , Յովհաննէս, գաւակ Ս Եւ Ս. Մարտոսեանի
(Արնուվիլի եկեղեցի)
5. , , Յարութիւն, գաւակ Պ. Եւ Ս. Գրիշեանի
6. , , Պօղոս, գաւակ Պ. Եւ Ա. Գուրումեանի
7. , , Արաքիս, գաւակ Մ. Եւ Ն. Քիչկէօգեանի
8. , , Յովհաննէս, գաւակ Տ. Եւ Ե. Օնոսեանի

Պ Ս Ա Կ Ե Ա Լ Ք

1. Պ. Գրլընեան ընդ Օր. Ա. Գրիգորի
2. Վ. Սունեան ընդ Օր. Ա. Ֆօրբիմաքոյի
3. Ա. Տէր-Մարտոսեան ընդ Օր. Է. Սվանեանի
4. Մ. Պէկլէրօփ ընդ Օր. Ցեխանովսկիի

Ն Ն Զ Ե Ց Ե Ա Լ Ք

1. Այրի Տկ. Մ. Մուսայեան, ծն. Կապէյեան, Պարտիկացի, 52 տրկ. 1 սեպտեմբերին
2. Տկն. Ս. Յարութիւնեան, 47 տրկ. Սեբաստացի, 4 սպ.

Le Gérant : M. BARGUIRDJIAN

3. Յ. Քարենեան, Սիվրիիհսարցի, 57 տրկ., 9 սեպտ.
4. Ա. Շահ-Մուրատեան, Մշեցի, 61 տրկ. 16 սեպտ.
5. Այրի Տկն. Ա. Շիշմանեան, ծն. Պօղոսեան, Զրուցի, 6 տրկ., 20 սեպտ.
6. Երէցկին Ա. Նիգամեան, ծն. Ճիզմէնեան, Խուեմիշցի, 21 սեպտ.
7. Այրի Տկն. Ա. Գեվոնեան, Մեծ Նոր գիւղցի, 55 տրկ. 25 սեպտ.
8. Այրի Տկն. Ե. Մէնզիլնեան, ծն. Թաղէռսեան, 65 տրկ., Մաղնիսացի, 29 սեպտ.

Հ Ո Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ Ն Ե Ր

1. Զօրավար Անդրանիկի 12րդ տարեդարձ
2. Արսլանեան Եւ Խաչատուրեան գերդաստաններու
3. Յ. Եւ Տ. Ըշըլեանի
4. Ա. Շահ-Մուրատեանի ուրօնել :

ԳԻՐՔ ՄԸ

Ստացանք Մ. Խուպարեանի «Սգաւոր Տարիներ» (Յունացիք) դիրքը : Աթմաձեան Հրատարակչութիւն . պատկերագրդ . հայ կեանքի վերջին իրադարձութեանց Եւ կովկասեան ճակատի կամաւորական շարժման մասին : Գին 12 ֆր. : Դիմել՝ Մ. Խուպարեան, 21 Փրւ տը Անվըրը, Փարիզ :

Ը Ն Կ Ա Լ Ա Գ Ի Տ

Օգոստոսոս Եւ սեպտեմբեր ամիսներու բնթացքին հետեւեալները չնորհակալ թողուցած են զմեզ թերթիս համար իրենց վճարումներով .

Պր. Ռուշաֆիեան, Բարիկ, 30: Այրի Տկն. Ճիերնեան, Անիկոն, 100: Պր. Յ. Ֆերմանեան, Սարսկ, 20: Օր. Հ. Միհայէլեան, Բարիկ, 20: Այրի Տկն. Ե. Սէւեան, Սարսկյ, 50: Օր. Ի. Խոկառ, Բարիկ, 25: Տկն. Ե. Եփէնեան, Պանիօ, 20: Պ. Գ. Զօրայեան, Նեօյյի, 200: Պր. Բ. Պարսնեան, Բարիկ, 30: Դկտ. Շամլեան (Բ. անգամ) Բարիկ, 15: Խշան Ն. Երկայնաբազուկ Արդութեան, Նիս, 30: Պր. Ս. Քիւրքնեան, Լոնտոն, 176: Պր. Վ. Բանդիկեան, Մարսկյ, 20: Պր. Օ. Պօշնաֆիեան, Մարսկյ, 30: Պր. Գ. Սայապակեան, Թուլօն, 50: Պր. Կ. Քասախեան, Երուսաղէմ, 50: Պր. Գ. Լուսարարեան, Մարսկյ, 25: Պր. Լ. Զէնեան, Պէյրուք, 86: Պր. Յ. Սարահեան, Բարիկ, 100: Պր. Յ. Կիւմիշեան, Ալֆորվիլ, 50: Պր. Ա. Փամպութինեան, Խօնիւսու-Պուտ, 160: Տկն. Ա. Գարակիւլեան, Բարիկ, 100: Տ. Պառկի Փենյ, Սարգիսեան, Ֆրէզնյ, 45: Տիկին Ճէվահիրնեան, Բարիկ, 50:

Chèque Postal c/c 2338-22 PARIS

Imp. Araxes - 45, Rue Richer, Paris